

IFRS 9 módszertani kézikönyv:

**MNB szempontrendszer a hitelintézetek IFRS 9 szerinti modell alapú értékvesztés és céltartalék
képzésére**

Tartalom:

1.	Fogalmak, rövidítések	3
2.	A kézikönyv célja és hatálya	5
3.	Általános elvek, elvárások	7
3.1.	Az IFRS 9 érettség 2 dimenziója: Intézményi méret (Arányosság) és az IFRS 9 bevezetése óta eltelt idő (Fokozatosság).....	7
3.2.	IFRS 9 érettség – Arányosság.....	8
3.3.	IFRS 9 érettség – Fokozatosság.....	8
3.4.	Egyszerűsített módszertanokkal történő megfelelés, elsősorban, de nem kizárólagosan a nem O-SII intézmények felé támasztott elvárások	9
4.	Irányítás	9
4.1.	Megfelelő szakértelem	9
4.2.	Adatok	10
4.3.	Dokumentációs elvárások.....	11
4.4.	Az IFRS 9 szerinti modellek életciklusa	12
4.5.	Az IFRS 9 modell validációja	13
4.6.	Egyéb általános elvárások.....	14
5.	Modell alapú értékvesztés képzés során alkalmazott főbb paraméterek, módszertanok	14
5.1	ECL meghatározása	14
5.2	Értékvesztés/céltartalék szint megfelelése, visszamérések	15
5.3	Default és Stage 3 besorolás	17
5.4	PD	18
5.5	Kitettségek lejárata	18
5.6	EaD, CCF	19
5.7	LGD	19
5.8	Diszkontálás.....	20
5.9	Staging, Stage 2 triggererek.....	21
5.10	Előre tekintő információk, scénáriók	22
	Mellékletek	26

1. FOGALMAK, RÖVIDÍTÉSEK

Arányosság	Az IFRS 9 szerinti érettség egyik, az Intézmény mérete (O-SII, illetve nem O-SII intézmény) szerinti dimenziója, lásd 4. számú melléklet.
Balloon-bullet típusú ügylet	Azok az ügyletek, amelyeknél a futamidő alatt a kamatok és díjak megfizetése történik meg, míg a tőketörlesztés egésze (bullet), vagy döntő – 60% vagy annál nagyobb arányú – része (balloon) a futamidő utolsó 20%-ában esedékes (ha az eredeti futamidő 20%-a kevesebb, mint egy év, akkor a futamidő utolsó egy éves szakaszát kell figyelembe venni). ¹
CRR szerinti várható veszteség	A CRR 158. cikke szerinti várható veszteség.
CCF	Hitel egyenértékesítési (konverziós) tényező (Credit Conversion Factor)
CF	Pénzáramlás (Cash flow)
CPD	Kumulált default valószínűség (Cumulative Probability of Default)
CR	Gyógyulási ráta (Cure Rate)
DPD	Késlett napok száma (Days Past Due)
EaD	Default időpontjában felmerülő kitettség (Exposure at Default)
ECL	Várható veszteség (Expected Credit Loss). Jelen kézikönyvben, amennyiben másként nem kerül megjelölésre az értékvesztés és a céltartalék összege.
ESG kockázat	Környezeti, társadalmi és irányítási kockázatok
Előretekintő információ	A várható hitelezési veszteség számítás során alkalmazott kockázati paraméterekbe beépített előretekintő makrogazdasági információ (Forward-Looking Information, FLI).
Fokozatosság	Az IFRS 9 szerinti érettség egyik, az IFRS bevezetése óta eltelt idő szerinti dimenziója.
IFRS 9	A Nemzetközi Számviteli Standardok Testülete (International Accounting Standards Board, IASB) által közzétett és az Európai Unió által az 1606/2002/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel összhangban egyes nemzetközi számviteli standardok elfogadásáról szóló 1126/2008/EK rendeletnek az IFRS 9 nemzetközi pénzügyi beszámolási standard tekintetében történő módosításáról szóló 2016. november 22-i (EU) 2016/2067 bizottsági rendelettel befogadott standard.
IFRS 9 érettség	Az IFRS 9 standard alkalmazásának intézményi mérete (O-SII, illetve nem O-SII intézmény), valamint az IFRS 9 bevezetése óta eltelt idő alapján elvárt szintje.
IRB	Belső minősítésen alapuló (Internal Ratings-Based) tőkekövetelmény számítási módszer
LGD	Default esetén felmerülő veszteség arány (Loss Given Default)
LTV	Hitel/fedezet arány (Loan To Value)
Moratórium	A 47/2020. számú kormányrendelet által bevezetett fizetési moratórium
MPD	Marginális default valószínűség (Marginal Probability of Default)

¹ A definíció megfelel az ICAAP-ILAAP-BMA kézikönyv 2023. júniusi verzió 4. mellékletében foglaltaknak, melytől az Intézmény jól dokumentált módon saját belátása szerint eltérhet.

O-SII	Egyéb rendszerszinten jelentős hitelintézet (Other Systemically Important Institutions). Az egyéb rendszerszinten jelentős intézmények listáját az Európai Bankhatóság évente publikálja. ²
PD	Default valószínűség (Probability of Default)
PiT	A gazdaság aktuális állapotát tükröző (Point in Time) szemlélet
PMA / overlay	Elszámolt értékvesztés/céltartalék átmeneti korrekciója, melyet az Intézmény akkor alkalmaz, amikor nincs elegendő idő, vagy az értékelés időpillanatában nincs elegendő információ arra, hogy a releváns új információkat a már létező hitelkockázat minősítési és modellezési folyamatba megfelelően beépítse, illetve amikor az egy adott csoportba tartozó hitelezési kitettségek az eredeti elvárásokhoz képest máshogy reagálnak egyes tényezőkre és eseményekre. PMA (Post-Model Adjustments) esetén jellemzően a modellezési fázisba beépítve, valamelyik paraméter módosítása révén kerül megképzésre az értékvesztés/céltartalék átmeneti korrekciója. Overlay esetén jellemzően szakértői alapon, a modellezési fázistól jól elkülöníthető módon kerül megállapításra az értékvesztés/céltartalék átmeneti korrekciójának összege.
SICR	A hitelkockázat jelentős növekedése (Significant Increase in Credit Risk)
Stage	A kitettségek IFRS 9 standard szerinti hitelkockázati kategóriája
CRR szerinti default definíció	Az 575/2013/EU rendelet 178. cikkében meghatározott default definíció
TTC	Gazdasági ciklusokon átívelő (Through The Cycle) szemlélet

² <https://www.eba.europa.eu/risk-analysis-and-data/other-systemically-important-institutions-o-siis-#collapseSeven>

2. A KÉZIKÖNYV CÉLJA ÉS HATÁLYA

1. Jelen kézikönyv célja az IFRS 9 szerinti modell alapú értékvesztés és céltartalék képzés tekintetében a legjobb gyakorlatok bemutatása, az intézményi módszertanok ezen legjobb gyakorlatok felé történő elmozdítása.
2. Jelen kézikönyv hatálya kiterjed a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény előírásai alapján a pénzügyi beszámolójukat a nemzetközi pénzügyi beszámolási standardok (IFRS-ek) szerint összeállító, a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény 7. § (1) bekezdése szerinti magyarországi székhellyel rendelkező azon pénzügyi intézményekre (továbbiakban: Intézmény), akik az amortizált bekerülési értéken értékelt kitétségeik várható hitelezési veszteségének meghatározása során statisztikai alapú megközelítéseket, modelleket alkalmaznak.
3. Jelen kézikönyvet a Magyar Nemzeti Bank (továbbiakban: MNB) nem tekinti jogértelmezésnek, a kézikönyvben foglaltak az MNB által elvárt legjobb gyakorlatot tükrözik az **IFRS 9 szerinti várható hitelezési veszteség számítás során alkalmazott modell alapú módszertanok** keretein belül.
4. Az MNB elvárja, hogy az Intézmény mindenkor törekedjen az IFRS 9 standardnak történő legmagasabb színvonalú megfelelésre, szem előtt tartva azt az elvet, hogy az számára ne jelentsen aránytalanul magas költséget vagy erőfeszítést. A kézikönyv nem tér ki teljeskörűen az IFRS 9 keretrendszerre, a kézikönyvben bizonyos témakörök azért kerülnek kihangsúlyozásra, mert azok bár létező szabályozási követelmények, elvárások, az MNB ezekben továbbra is jelentősebb hiányosságokat tapasztalt, melyek kiküszöbölése érdekében előrelépéseket vár el a felügyelt intézményektől.
5. Jelen kézikönyv az MNB ellenőrzési (vizsgálati) eljárásainak végrehajtásához alkalmazott eszköz, amelynek célja különösen, hogy az MNB nyilvánosságra hozza az egyes eljárásai során alkalmazott módszereit, ezáltal a Kézikönyv hatálya alá tartozó Intézmények felé átlátható módon közvetítse elvárásait. A módszertani kézikönyvben felmerülő szempontokra az Intézménynek érdemes úgy tekintenie, mint a vizsgálati szempontok egy részhalmazára, azaz az MNB az átfogó-, téma- és célvizsgálataiban részben ezen szempontok mentén halad, így az Intézménytől ezek teljesülését, vagy nem teljesítésének indoklását mindenképp elvárja.
6. Amennyiben az Intézmény eltér a kézikönyvben foglalt legjobb gyakorlatoktól, úgy nyújtson bizonyosságot, illetve készítsen alátámasztó elemzést arra vonatkozóan, miért tartja megfelelőnek a saját maga által alkalmazott gyakorlatot.
 - a) Elvárt, hogy az említett elemzéseket az Intézmény minden, az IFRS 9 keretrendszert érintő lényeges komponens esetén készítse el. Kiemelten, de nem kizárólagosan elvárt kitérni a lifetime PD SICR triggerként történő alkalmazásának mellőzésére, az előretekintő információk beépítésének mellőzésére a PD, LGD, EaD (CCF) paraméterekbe, továbbá valamennyi olyan intézményi gyakorlatra, mely során az Intézmény lényegesen eltér a jelen kézikönyvben foglalt elvárásoktól.
 - b) Bizonyos esetekben elemzés helyett megfelelő indoklás is elfogadható. Ezek jellemzően azok az esetek, amikor az Intézmény adathiány, vagy adatminőségi problémából kifolyólag a tőkekövetelmény számítás során felhasznált downturn paramétereket alkalmazza a várható hitelezési veszteség számítás során, vagy az anyabanki módszertan szűk mozgásteret enged az Intézmény számára.
7. Elvárt, hogy az Intézmény rendelkezzen egy olyan dokumentummal, amely bemutatja, hogy modelljeiben hol, mely pontokon teljesülnek az MNB jelen IFRS 9 módszertani kézikönyvében említett szempontok. Az Intézmény tartsa szem előtt, hogy az MNB az átfogó vizsgálatok során bekéri az említett dokumentumot. Ezen dokumentum elkészítéséhez jelen kézikönyv 1. számú melléklete tartalmaz szempontrendszert. E dokumentum felülvizsgálata minimum évente, illetve minden indokolt esetben elvárt, és ellenőrizni szükséges, hogy továbbra is fennállnak-e az Intézmény érvei.

8. Amennyiben az Intézmény nem a kézikönyvben foglaltak szerint jár el, de megfelelő érvekkel alá tudja támasztani az alkalmazott intézményi gyakorlatot, amely mellett az MNB az Intézmény ECL szintjét megfelelően megalapozottnak értékeli, úgy az MNB elfogadhatja az említett intézményi gyakorlatot.
9. Az MNB kiemelt figyelemmel kíséri a felügyelt intézményeknél az IFRS-ek alkalmazásával összefüggésben felmerülő prudenciális kérdéseket, ezen belül az IFRS 9 standarddal összefüggő folyamat- és módszertani fejlesztéseket, különös tekintettel a pénzügyi instrumentumok besorolását és értékelését érintő kérdéskörökre. Ezzel összefüggésben az MNB a következőket várja el:
 - a) Az Intézmény minden az értékvesztés számítását érintő materiális³ módszertani módosítás, paraméter vagy modellváltozás bevezetése előtt, vagy azzal egyidejűleg töltse ki és küldje meg az MNB részére jelen kézikönyv 2. számú mellékletében található áttekintő táblázatot.⁴
 - b) Materiális modellváltozás esetén (vagy amennyiben az egy időben bevezetett változások együttes hatása materiális), vagy ha azt az MNB a materialitástól függetlenül kéri, a mellékletben leírtaknak megfelelő tartalmú prezentációban, a kapcsolódó háttérdokumentáció MNB-nek történő megküldésével az Intézmény részletesen mutassa be a módszertani változást és annak várható hitelezési veszteségre gyakorolt hatását.
 - c) A várható hitelezési veszteségek becslésére használt modell IFRS 9 B5.5.52. pontjában foglalt, és a hitelkockázat méréséről, kezeléséről és kontrolljáról szóló 7/2024. (VI.21.) MNB ajánlás⁵ XI. és XII. fejezetében leírtakkal összhangban lévő, független fél által elvégzett legutolsó validációjának teljeskörű dokumentációját tájékoztatás céljából az Intézmény küldje meg az MNB részére.
 - d) Az O-SII Intézmény legalább félévente, míg a nem O-SII Intézmény legalább évente egyszer jelentkezen az MNB-nél az IFRS 9 keretrendszerben történő, vagy tervezett változások, az aktuális ECL szintet befolyásoló lényeges tényezők, valamint az ECL szintek bemutatása céljából abban az esetben is, ha az Intézmény értékelése szerint nem történt szignifikáns modellváltozás.
10. Az Intézmény a körlevélben előírt adat- és információszolgáltatási kötelezettségeit az ifrs9_modellvaltozas@mnbb.hu e-mail címre történő dokumentumbeküldéssel, vagy a szokásos felügyeleti adatszolgáltatási rendszeren történő dokumentumbeküldés révén teljesítse. Utóbbi esetben az ifrs9_modellvaltozas@mnbb.hu címre e-mailes értesítés formájában a beküldött dokumentumok iktatószámát tájékoztatásképp szükséges megküldeni.
11. Az MNB jelen kézikönyvben foglaltak teljesülését mind a folyamatos felügyelés, mind a helyszíni vizsgálatok során kiemelt figyelemmel kíséri annak érdekében, hogy meggyőződjön arról, hogy az Intézmény a kockázataival, valamint a gazdasági körülményekkel és várakozásokkal arányos értékvesztést képez-e, ezáltal is biztosítva az Intézmény és a pénzügyi közvetítőrendszer működésének stabilitását.
12. Az MNB jelen kézikönyvben foglalt elvárások alapját elsődlegesen a felügyeleti tapasztalatok, könyvvizsgálókkal folytatott konzultációk, illetve a következő szabályozók adják:
 - a) az 1606/2002/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel összhangban egyes nemzetközi számviteli standardok elfogadásáról szóló 2023. szeptember 13-i (EU) 2023/1803 bizottsági rendelet

³ Jelen bekezdés vonatkozásában materiális értékvesztés változásnak, vagy materiális modellváltozásnak tekintjük azt a modellváltozást, mely esetén az az alszegmens, amire az Intézmény az értékvesztést számolja, a teljes amortizált bekerülési értéken értékelt hitelportfóliónak legalább 5%-át kiteszi és az értékvesztés-fedezettsége legalább 10%-kal (és nem 10 százalékponttal) változik. Materiális értékvesztés változás tekintetében a leányvállalati portfóliók materialitása hazai konszolidált szinten értendő.

⁴ Az MNB részére tájékoztatás céljából küldje meg az Intézmény a kért információkat.

⁵ <https://www.mnb.hu/letoltes/7-2024-hitelkockazati-ajanlas.pdf>

(2023/1803 Bizottsági Rendelet) IFRS 9 nemzetközi pénzügyi beszámolási standard című melléklete (IFRS 9)⁶;

- b) EBA/GL/2017/06 Iránymutatások a hitelintézetek hitelkockázat-kezelési gyakorlatára és a várható hitelveszteségek elszámolására vonatkozóan⁷;
- c) The implementation of IFRS 9 impairment requirements by banks⁸;
- d) az IFRS 9 értékvesztési előírásainak alkalmazásával összefüggő kérdésekről szóló – jelen kézikönyv kiadásakor – 12/2017. (XI. 6.) MNB ajánlás [a továbbiakban: 12/2017. (XI. 6.) MNB ajánlás]⁹;
- e) az 575/2013/EU rendelet 178. cikke szerinti nemteljesítés-fogalom alkalmazásáról szóló – jelen kézikönyv kiadásakor – 9/2022. (V. 13.) MNB ajánlás [a továbbiakban: 9/2022. (V. 13.) MNB ajánlás]¹⁰;
- f) a hitelkockázat vállalásáról, méréséről, kezeléséről és kontrolljáról szóló – jelen kézikönyv kiadásakor – 7/2024. (VI.21.) MNB ajánlás [a továbbiakban: 7/2024. (VI.21.) MNB ajánlás]¹¹;
- g) ICAAP-ILAAP-BMA kézikönyv¹².

3. ÁLTALÁNOS ELVEK, ELVÁRÁSOK

3.1. Az IFRS 9 érettség 2 dimenziója: Intézményi méret (Arányosság) és az IFRS 9 bevezetése óta eltelt idő (Fokozatosság)

- 13. Az MNB megfelelő szintű IFRS 9 érettséget vár el, szem előtt tartva az arányosság és a fokozatosság elvét. Az IFRS 9 érettség két dimenziója az intézményi méret (O-SII, illetve nem O-SII intézmény), valamint az IFRS 9 bevezetése óta eltelt idő. Az MNB az idő múlásával magasabb szintű IFRS 9 megfelelést vár el, másrészt az O-SII intézmény esetében magasabb szintű IFRS 9 megfelelést vár el, mint a nem O-SII intézménynél. Jelen kézikönyv 4. számú melléklete tartalmazza a legfőbb IFRS 9 komponensek tekintetében a nem O-SII és az O-SII) intézmény esetében teljesítendő elvárásokat.
- 14. Az MNB hangsúlyozza, hogy IFRS 9 érettség tekintetében elsődlegesen nem annak a szempontnak az érvényesülése elvárt, hogy az intézmények jelentős adatigényű, túlszofisztikált módszertanokat alkalmazzanak, hanem hogy a rendelkezésre álló adatok alapján a legjobb minőségű, legmegbízhatóbb modelleket építsék, továbbá amennyiben nincs megfelelő minőségű és mennyiségű megfigyelésük bizonyos paraméterek kimérésére, úgy belső adatok gyűjtésével, külső adatok bevonásával igyekezzenek alátámasztani az alkalmazott paraméterek megfelelőségét, és elősegíteni azok esetleges jövőbeni kimérését.

⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016R2067>

⁷ https://extranet.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/documents/10180/1965596/0df1feb3-802e-43b3-ac16-47208b4a0bd0/Guidelines%20on%20Accounting%20for%20ECL%20%28EBA-GL-2017-06%29_HU.pdf?retry=1

⁸ A hat legnagyobb számviteli hálózat képviselőinek bizottsága (Global Public Policy Committee) – által készített dokumentum az IFRS 9 által meghatározott értékvesztés képzésre vonatkozó követelmények banki implementációja kapcsán; az anyag szempontokat nyújt a rendszerszinten fontos bankok irányításával megbízott személyek számára.

⁹ <https://www.mnb.hu/letoltes/12-2017-ifrs-9.pdf>

¹⁰ <https://www.mnb.hu/letoltes/9-2022-default-ajanlas.pdf>

¹¹ <https://www.mnb.hu/letoltes/7-2024-hitelkockazati-ajanlas.pdf>

¹² <https://www.mnb.hu/felugyelet/szabalyozas/felugyeleti-szabalyozo-eszkozok/modszertani-kezikonyvek/icaap-ilaap-bma-felugyeleti-felulvizsgalatok>

15. Az IFRS 9 érettség meghatározásakor az MNB meglátása szerint lényeges szempont a meglévő intézményi adatkör, idősorok, az adatminőség, az IFRS 9 keretrendszerhez és a várható hitelezési veszteség számításához kapcsolódó modellek – PD, LGD, EaD, makromodell, minősítő rendszerek, SICR kritériumok stb. – minősége, a rendszeres modell monitoring, a független modellvalidáció és az ECL backtestek megléte, megfelelősége.
16. Az MNB az IFRS 9 bevezetése óta **eltelt idő függvényében emeli az IFRS 9 megfeleléssel kapcsolatos elvárásait, és egyre kevésbé tolerálja a hiányosságokat**, összhangban a 3.3 fejezetben leírtakkal.
17. Kivételes esetekben, bizonyos portfóliókra O-SII intézmény esetén is – a kézikönyvben foglaltak figyelembevételével – alkalmazható egyszerűbb módszertan.

3.2. IFRS 9 érettség – Arányosság

18. A 12/2017. (XI. 6.) MNB ajánlás 1. pontjában foglaltaknak megfelelően az MNB az IFRS 9 standardnak való megfelelést, az Intézmény méretével, komplexitásával, struktúrájával, gazdasági fontosságával, kockázati profiljával, kitettségeivel arányosan várja el.
19. A 12/2017. (XI. 6.) MNB ajánlás 1. pontjában foglaltakkal összhangban az MNB elvárása továbbá, hogy az **arányosság elvének alkalmazása ne veszélyeztesse a várható hitelezési veszteség alapú számviteli keretszabályozás magas színvonalú végrehajtását**, az Intézmény által alkalmazott módszertanok annyira legyenek komplexek, hogy az azokhoz tartozó paraméterek közgazdaságilag értelmesek, statisztikai szempontból stabilan meghatározhatók legyenek.
20. A 7/2024. (VI.21.) MNB ajánlás 202. és 203. pontjában foglaltakkal összhangban az MNB elvárja, hogy az Intézmény a hitelkockázat értékelésére, a várható hitelezési veszteség számviteli célú mérésére és tőke megfelelési célú meghatározására – az említett célok sajátos elvárásait szem előtt tartva – alkalmazzon a lehető legnagyobb mértékben **közös¹³ folyamatokat**, rendszereket, eszközöket és adatokat annak érdekében, hogy a várható hitelezési veszteség kapott becslései megbízhatóbbak és következetesebbek legyenek, nagyobb legyen az átláthatóság, és a piaci fegyelem révén ösztönözze a megbízható hitelkockázatkezelési gyakorlatok követését.

3.3. IFRS 9 érettség – Fokozatosság

21. Az MNB elvárja az Intézménytől az idő előrehaladtával az IFRS 9 standardnak egyre magasabb szinten történő megfelelést. Ennek teljesítése érdekében elvárt, hogy az Intézmény jól átgondolt, kidolgozott, évente felülvizsgált tervvel rendelkezzen arra vonatkozóan, hogy a következő időszakokban milyen előrelépéseket fog tenni az IFRS 9 standardnak történő magasabb szintű megfelelés érdekében. A terv része egy olyan roadmap, amely részletesen taglalja, hogy értékvesztés, illetve céltartalék számítás szempontjából milyen portfóliókra milyen módszertanok mikor kerülnek kiterjesztésre (például mely portfóliókra, mely stage-ekre, mely paraméterekre lesz előretételező információ). Az Intézmény rendszeresen frissítse a roadmap-et a rendelkezésre álló információkkal, például megoldási javaslat adathiány, nem megfelelő adatminőség, immateriális szegmens esetén.
22. Szükséges annak **folyamatos monitoringja, hogy a körülmények változására tekintettel is megfelelő-e egy adott megközelítés alkalmazása** (például idővel több veszteségadat keletkezik, mely a szofisztikáltabb modellek irányába tolhatja a kalkulációt). További lényeges elvárás, hogy **ahogy fejlődik az adatok elérhetősége, a piaci adatok köre és minősége, az intézményi tapasztalat, úgy erősítse az Intézmény az IFRS 9 standard alkalmazását**. Az idő előrehaladtával maga az Intézmény is egyre jobban látja az egyes módszertanok korlátait, előnyeit, hátrányait, továbbá bővülnek a kedvező, illetve kedvezőtlen

¹³ Az MNB támogatja a közös alapokon nyugvó kockázatkezelési folyamatokat (pl. hitelkockázat értékelése, ECL, illetve tőkeszámítás alapvetően ugyanazon alapadatok felhasználásával történik), azonban elvárt, hogy ezen folyamatok egy ponton egyértelműen elváljanak, szem előtt tartva az egyes célok megvalósításához szükséges egyedi tényezőket.

makrokörnyezettel kapcsolatos tapasztalatai (például nem működik egy makromodell, nem releváns egy modell korábbi feltételezése, nem megfelelő egy korábbi szegmentáció, a behajtási folyamatok megváltozása miatt frissíteni szükséges az LGD módszertant, lényeges változás következik be az Intézmény által hitelezett ügyfelek viselkedésében, a hitelezési politikában), melyek fényében az Intézménynek törekednie kell a módszertani hiányosságok kiküszöbölésére.

23. Mérlegelendő szempontok, irányok a fokozatosság tekintetében:

- a) Az IFRS 9 standardnak való magas szintű megfelelést az MNB a jelentősebb portfóliók esetén hamarabb várja el.
- b) A modellváltozás várható hatásának nagyságrendje is befolyásolja a megvalósítás, implementáció szükségességét és időzítését.
- c) Gyorsabb implementáció elvárt, ha egyszerűbb a kivitelezés, a technikai megvalósítás, adottak a technikai feltételek.
- d) Az előretekintő információk (FLI) bevezetése során külön kiemelő szempont az egyes paraméterek fontossági sorrendje, mely az eddigi piaci tapasztalatok alapján: PD, LGD, staging, EaD. Az FLI bevezetése helyett elemzés is elfogadható arra vonatkozóan, hogy az előretekintő információ az adott paraméter esetén releváns-e. Amennyiben ezen elemzés elkészítéséhez nem áll rendelkezésre elegendő adat, akkor elvárt, hogy az Intézmény törekedjen a releváns adatok gyűjtésére, valamint az idő előrehaladtával az Intézmény vizsgálja felül, hogy az adathiány nem oldódott-e meg.

3.4. Egyszerűsített módszertanokkal történő megfelelés, elsősorban, de nem kizárólagosan a nem O-SII intézmények felé támasztott elvárások

- 24. **Minden esetben** megfelelően alátámasztott, dokumentált **indoklás** szükséges, ha az Intézmény az arányosságot, illetve fokozatosságot szem előtt tartva az IFRS 9 standardnak egyszerűsített módszertannal kíván megfelelni. Az indoklást tartalmazó dokumentumot évente, illetve minden indokolt esetben felül kell vizsgálni, és ellenőrizni szükséges, hogy továbbra is fennállnak-e az egyszerűsítés indokai.
- 25. Az MNB felhívja a figyelmet arra, hogy az IFRS 9 standardnak történő megfelelés alól materialitási alapon az IFRS 9 előírásai nem tesznek kivételt. Felügyeleti szempontból az MNB jó gyakorlatnak tartja az Intézmény IFRS 9 keretrendszerének valamennyi hazai szempontból **jelentős szegmensre történő mielőbbi teljeskörű kiterjesztését**.
- 26. Amennyiben az Intézmény **IFRS 9 keretrendszere valamilyen szempontból nem teljeskörű** (például **immateriális szegmens**, adathiány esetén), az MNB a vizsgálataiban hajlandó elfogadni az alkalmazott egyszerűsítéseket, feltéve, hogy azok indoklása megfelelő és/vagy az **Intézmény az információhiányt és egyszerűsítéseket (azaz, hogy bizonyos IFRS 9 szerinti követelményeknek nem tud, illetve nem akar eleget tenni) kompenzálva**, megfelelő mértékű, valós kockázataival összhangban álló módon képez értékvesztést, illetve céltartalékot az adott szegmensre.
- 27. **A közeljövőben kifutó portfóliók**, továbbá immateriális portfóliók esetén az Intézmény alkalmazhat (az előző ponttal összhangban) kevésbé komplex ECL számítási módszertant. Kifutó portfólióknál ilyen esetekben szükséges annak bemutatása, hogy az Intézmény várhatóan mikor fogja leépíteni a portfóliót. Elvárt továbbá, hogy az Intézménynek konkrét terve legyen a kivezetésre vonatkozóan és az legyen összhangban az Intézmény üzleti tervével.

4. IRÁNYÍTÁS

4.1. Megfelelő szakértelem

28. Elvárt, hogy az Intézmény mindenkor biztosítsa, hogy **elegendő létszámú, megfelelő tudással** és szakértelemmel rendelkező munkatárs vegyen részt az IFRS 9 szerinti várható hitelezési veszteség számítási módszertanok kialakításában, monitoringjában, üzemeltetésében és validációjában. Amennyiben az Intézménynél nem áll rendelkezésre megfelelő modellezési tapasztalat, ott a kialakított folyamatoknak szükséges garantálniuk, hogy a várható hitelezési veszteség számítás gördülékenyen, következetesen, hiba nélkül történjen (például ne lehessen rossz input paramétereket megadni, jelzés érkezzon például a makrokörnyezetben bekövetkező jelentős változásokról). Szükség esetén az Intézmény biztosítsa külső tanácsadó igénybevételét, például annak ellenőrzésére, hogy a modellek az intézményi szakértői tudás hiánya ellenére is megfelelően működnek.
29. Anyabanki, illetve külső modellek alkalmazása esetén is **ismerje az Intézmény az alkalmazott modelleket**, azok pontos működését, továbbá **legyen tisztában azok korlátaival**.
30. Anyabanki, illetve külső adatok, idősorok felhasználása során legyen tisztában az Intézmény az alkalmazott adatok tartalmával, az esetleges adattisztítási, adatpótlási, adatfeldolgozási lépésekkel.
31. Az MNB az IFRS 9 keretrendszerben alkalmazott modellek tekintetében is jó gyakorlatnak tartja a modell tulajdonosának (modell gazda, model owner), a modell szakterületi felelősének a kijelölését.
32. Az Intézmény alakítson ki visszajelzési kört annak biztosítása érdekében, hogy a várható hitelezési veszteség becsléseire, a hitelkockázat és a hitelezési kitettségnél tapasztalt tényleges veszteségek változására vonatkozó információkat a hitelkockázattal foglalkozó szakértők, a számvitel és a szabályozói jelentések készítői megosszák egymással és különösen a hitelnyújtással foglalkozó munkatársakkal.

4.2. Adatok

33. Az Intézmény korábbi adatainak minősége nem feltétlenül azonos a jelenlegi adatminőséggel, illetve a korábbi adatok minőségének megbízhatóságát befolyásolhatja az is, hogy a korábbi adatgyűjtési folyamat nem minden esetben összemérhető a jelenlegi adatgyűjtési folyamattal. Elvárt, hogy az Intézmény mindenkor győződjön meg a korábbi adatok IFRS 9 szerinti modellezéshez történő felhasználhatóságáról, megfelelő információ tartalmáról.
34. Az IFRS 9 bevezetése előtti időszakból történő visszamenőleges adatgyűjtés csak abban az esetben elvárt, ha az hozzájárul az IFRS 9 szerinti ECL magasabb minőségben történő meghatározásához, és mindez aránytalanul magas költség vagy erőfeszítés nélkül elvégezhető az Intézmény számára. Ugyanakkor az MNB elvárja legalább az IFRS 9 bevezetése óta történő megfelelő adatgyűjtést. Ugyan egyes esetekben előfordulhat, hogy az IFRS 9 bevezetésekor még nem állt rendelkezésre megfelelő adatszolgáltatás, adattárház, de elvárt, hogy az Intézmény törekedjen ezek kialakítására.
35. Az MNB elvárja, hogy az **Intézmény mindenkor gondoskodjon az IFRS 9 szempontjából releváns modellekhez felhasznált adatok megbízhatóságáról, a megfelelő adatminőségről**, és ennek érdekében alakítsa ki az adatminőség rendszeres monitoringjának, ellenőrzésének folyamatát, a kontroll pontokat, továbbá értékelje és kezelje az adatminőség IFRS 9 modellek szempontjából való lehetséges torzító hatásait.
36. Elvárt, hogy az Intézmény mindenkor gondoskodjon arról, hogy az IFRS 9 szerinti modellezéshez megfelelően hosszú időintervallum adatai kerüljenek figyelembevételre.
37. Az MNB álláspontja szerint azon Intézmény, amelynek **nincs kellő mennyiségű, illetve megfelelő minőségű adata** bizonyos összefüggések kimérésére (például mert nincs elég információ, default megfigyelés, idősor), **ne alkalmazzon adatigényes módszertant** (például vintage módszertan, kvantilis regressziós staging módszertan, idősoros makromodellek nem megfelelő hosszúságú idősor mellett).
38. Elvárt, hogy amennyiben az Intézmény külső adatokra épülő vagy anyabanki modellt alkalmaz (amely nem kizárólag az Intézmény belső adatain épült) az IFRS 9 szerinti ECL, vagy az ahhoz felhasznált paraméterek meghatározására, az alkalmazott modell kerüljön hozzáigazításra az intézmény sajátosságaihoz, továbbá,

hogy az alkalmazott modell, illetve annak paraméterei legyenek reprezentatívak az intézményi adatokra, a magyarországi portfólióra. Ezzel összefüggésben:

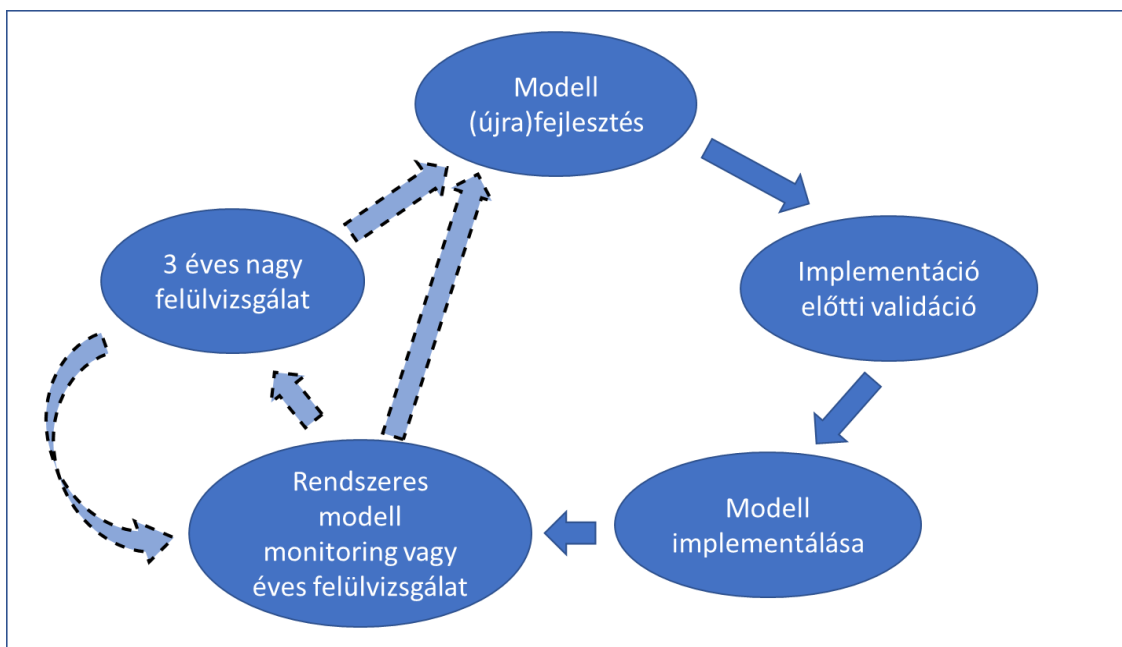
- a) Minden esetben elvárt a reprezentativitás vizsgálata, valamint, hogy az Intézmény a belső adatok felhasználásával a reprezentativitás követelményének való megfelelés irányába törekvéseket tegyen.
 - b) Amennyiben az Intézmény a reprezentativitást vagy a konzervatív jelleget nem tudja biztosítani, akkor annak tudatos kezelése szükséges, adott esetben szakértői korrekció (overlay vagy PMA) használatával.
39. Azon modelleredmények nem elfogadhatók, illetve nem tekinthetők szakértő becslésnél erősebbnek, ahol a Bank nem tudja bemutatni a modell mögötti adatokat.
40. Az MNB elvárja, hogy az Intézmény default kezelése jól dokumentált és követhető legyen azon időszakokban is, amikor a default adatok, default idősorok torzulnak, például a hiteltörlesztési moratórium időszakában (a 42. pontban leírtakkal összhangban).

4.3. Dokumentációs elvárások

41. Az MNB elvárja a 7/2024. (VI.21.) MNB ajánlás 172. pontjával összhangban, hogy az Intézmény rendelkezzen a hitelkockázat értékelésének és a várható hitelezési veszteség mérésének megbízható módszertanával (a kitettség típusától függően, például lakossági vagy vállalati), mely teljeskörűen **dokumentálja, adott esetben precízen hivatkozza:**
- a) az értékvesztés/céltartalék becslésének folyamata során alkalmazott inputokat, adatokat és feltételezéseket, például a default- és veszteségráta historikus adatsorát, a PD/LGD becsléseket, a becslésekhez tartozó konfidencia intervallumokat, a gazdasági előrejelzéseket;
 - b) a kitettség vagy portfólió várható élettartama meghatározásának módját (ideértve a várható előtörlesztések, automatikus szerződés megújítások és nemteljesítések figyelembevételének módját);
 - c) azt az időtartamot, amely tapasztalati veszteségeit az Intézmény figyelembe veszi a várható hitelezési veszteség meghatározása során;
 - d) a várható hitelezési veszteségnek az alkalmazandó számviteli szabályozás szerinti becsléséhez szükséges esetleges korrekcióit. Ha például az aktuális és az előrejelzés szerinti gazdasági feltételek eltérnek azoktól, amelyek a felhasznált múltbeli becslési időszakra voltak érvényesek, akkor az eltérésekkel józan belátás szerint összhangban lévő korrekciókat tanácsos alkalmazni. Előfordulhat továbbá az is, hogy ugyan az Intézményt az elemzett múltbeli időszakban nem, vagy csak nagyon kevés tényleges veszteség érte, ám az aktuális, vagy a jövőbeli feltételek eltérhetnek a múltban tapasztalt feltételektől, és ezeknek a változásoknak a várható hitelezési veszteségre gyakorolt hatását kell értékelni és mérni.
42. Rendelkezzen az Intézmény olyan dokumentummal, amely azokat a belső szabályokat taglalja, mikor szükséges PMA (Post Model Adjustment)/overlay képzése, továbbá minden megképzett PMA/overlay esetén legyen megfelelően dokumentálva, az mi alapján és mekkora összegben került megképzésre. Az Intézmény hasonlóan járjon el a PMA/overlay feloldása esetén is.
43. Elvárt, hogy az Intézmény rendelkezzen az IFRS 9 szerinti ECL számítás során alkalmazott **modellek rendszeresen aktualizált, mindenkor naprakész leltárával, amely** alapján nyomon követhetők az alkalmazott modellek és azok egyes verziói.
44. Az MNB jó gyakorlatnak tartja az IFRS 9 keretrendszerben alkalmazott modellek esedékes éves felülvizsgálatának, nagy felülvizsgálatának strukturált módon történő nyilvántartását a modell leltárban.

45. Az MNB elvárása, hogy a modell leltár mellett az Intézmény rendelkezzen az IFRS 9 szerinti ECL számítás során alkalmazott **modellek térképével is**, mely megmutatja, hogy az egyes modellek hogyan kapcsolódnak egymáshoz.

4.4. Az IFRS 9 szerinti modellek életciklusa

46. Az IFRS 9 modell életciklusa legalább az alábbi elemeket tartalmazza:

- Modell (újra)fejlesztése: Az első lépésben a modell fejlesztéshez szükséges adatok összegyűjtése, az adatok tisztítása, a figyelembe vehető változók és a megfelelő modell kiválasztása, illetve az alkalmazni kívánt modell részletes dokumentálása történik meg.
- Implementáció előtti validáció: A modell bevezetése előtti validáció¹⁴ kitér a modellezés során hozott döntések helyességének vizsgálatára, az alkalmazott szegmensekre, inputokra, illetve a modell kimeneteleire a vizsgálatára. Amennyiben a validáció eredményei nem megfelelőek, abban az esetben indokolt visszalépni a modellfejlesztési fázisba. Bizonyos esetekben elfogadható, hogy az implementáció előtt elvárt validáció csak az új modell bevezetését követően valósul meg, ezekben az esetekben az MNB elvárja, hogy az új modell bevezetésével együttesen az Intézmény ne csökkentse az ügyletek értékvesztés-fedezettségét, amíg a modell validációja meg nem történik, még ha az új modell a korábbi szintnél alacsonyabb értékvesztés/céltartalék szintet is eredményezne. Validációt megelőző implementáció esetén elvárt a modellt fejlesztő terület és a validációs terület közti aktívabb kommunikáció a későbbi validáció támogatása, a megfelelő modellvalidációs eredmények elérése érdekében.
- Modell implementálása: Ebben a fázisban történik meg a modell IT implementációja, bevezetése az éles intézményi ECL számítási folyamatokba, továbbá minden olyan lépés, ami a modell üzleti folyamatokban való alkalmazásához szükséges.

¹⁴ Egy FLI frissítés esetén nem szükséges implementáció előtti validáció, amennyiben a módszertan nem változik.

- d) Rendszeres modell monitoring vagy éves felülvizsgálat: Az alkalmazott modell teljesítményét az Intézmény folyamatosan monitorozza, illetve a modellt érintő jelentős változás esetén, de legalább évente egyszer felül is vizsgálja. Mindez minimálisan az alábbiakra terjed ki:
- i. reprezentativitási vizsgálatok (pl. adatok, idősorok, portfóliók, gazdasági, ill. szabályozói környezet),
 - ii. a modell teljesítményének és időbeli stabilitásának elemzése,
 - iii. a modell előrejelzési képességének az elemzése,
 - iv. backtesting,
 - v. Stage 2 átsorolások megfelelőségének ellenőrzése.
- e) Nagy felülvizsgálat: Előre ütemezett, nagyobb jellegű modell felülvizsgálat, melyek során az Intézmény újragondolja modelljének megfelelőségét, melynek keretében többek között megvizsgálja új változók, illetve a modellfejlesztés óta keletkezett új adatok bevonásának lehetőségét, a PMA/overlay modellbe történő beépítésének lehetőségét. A nagy felülvizsgálat alapján indokolt lehet a modell újrafejlesztése.
47. Az MNB elvárja az IFRS 9 keretrendszerben alkalmazott modellek a modellt érintő jelentős változás esetén történő, de legalább **éves felülvizsgálatát – mely folyamatos modell monitoringgal kiváltható –, és 3 évente történő nagy felülvizsgálatát**, továbbá kapcsolódóan annak megfelelő dokumentálását, hogy mit vizsgál az Intézmény az éves felülvizsgálat/nagy felülvizsgálat/modell monitoring során.

4.5. Az IFRS 9 modell validációja

48. **Az MNB elvárja, hogy az Intézmény rendelkezzen az IFRS 9 keretrendszerben alkalmazott modellekre kiterjedő, rendszeresen felülvizsgált validációs kézikönyvvel**, validációs politikával, melyben az Intézmény a validációs keretrendszert, azaz a felelősségi köröket, folyamatokat, a validációs tevékenység tartalmát, a validációs szempontokat tárgyalja.
49. A megbízható modellvalidálási keretszabályok tekintetében az MNB többek között az alábbi elemeket várja el:
- a) Megfelelő függetlenséggel és képességekkel rendelkező világos modellvalidálási szerepek és feladatok. Nem O-SII esetében az MNB az IFRS 9 keretrendszerben alkalmazott modellek anyabanki, vagy külső validációját tartja jó gyakorlatnak, az O-SII-k esetében elsődlegesen a független belső validáció, vagy anyabanki validáció elvárt, de bizonyos esetekben (például erőforrás hiány) külső validáció is elfogadható. Amennyiben nem O-SII intézmény külső tanácsadóval fejleszteti a modellt és annak validációját is ugyanazon külső tanácsadó készíti, úgy minimum a személyi függetlensége elvárt a két tevékenységet végző szakembernek (két külön munkatárs végezze a fejlesztést és a validációt).
 - b) A modellvalidálás hatálya és módszertana tartalmazzon egy olyan rendszeres folyamatot, amely képes értékelni a modell megalapozottságát, következetességét és pontosságát, valamint azt is, hogy a modell továbbra is releváns-e az alapul szolgáló egyedi hitelezési kitettség vagy állomány szempontjából.
 - c) Az IFRS 9 keretrendszerben alkalmazott modellek validációja terjedjen ki a modell bemeneteinek, konstrukciójának és kimeneteinek/teljesítményének vizsgálatára, továbbá magára az IFRS 9 keretrendszer, illetve az azt érintő modellek (staging, makromodell, makropályák és az azokhoz tartozó szcenárió súlyok meghatározása, PD, LGD, EaD modellek) vizsgálatára.
 - d) Az Intézmény rendelkezzen a modellvalidálás keretének és folyamatának átfogó dokumentációjával, továbbá gondoskodjon a dokumentáció rendszeres felülvizsgálatáról és frissítéséről.

- e) A modellvalidálás folyamatának független (belső ellenőri vagy külső) felek által történő felülvizsgálatát annak megállapítására, hogy a modellvalidálás folyamata általában mennyire eredményes, és mennyire független a fejlesztés folyamatától. A felülvizsgálat megállapításairól haladéktalanul és megfelelő időben készüljön a megfelelő irányítási szint (pl. felső vezetés, audit bizottság) számára jelentés.
50. Az MNB jó gyakorlatnak tartja azon modellezői lépések validáció általi keresztellenőrzését, amikor a modellezőnek a klasszikus modellezési kereteken kívüli szakértői döntést kell hoznia egy adott probléma kezelését illetően, például a moratórium időszak alatti defaultok kezelése, szakértői korrekciók megjelenítése. Ilyen esetekben javasolt a modellezői döntések validáció általi vizsgálata alternatív megoldási lehetőségek értékelése révén.
51. Az MNB jó gyakorlatnak tartja a modell éles alkalmazása előtti validációt és a nagy felülvizsgálatot követő validációt.
52. Az MNB elvárja, hogy az Intézmény valamennyi IFRS 9 szerinti ECL modellezés során alkalmazott modell esetén **definiálja a modell alkalmazásának kritériumait, a modell ismert limitációit, az alkalmazott teszteket**, amelyek alapján meghatározásra kerül a modell újrafelvezetésének szükségessége, illetve definiálja azokat az eseteket, amikor csak az adott modell finomhangolására van szükség.
53. Az MNB jó gyakorlatnak tartja az IFRS 9 keretrendszerben alkalmazott modellek **validációs időpontjainak nyilvántartását** (például a modell leltárban, vagy validációs naptárban).

4.6. Egyéb általános elvárások

54. Amennyiben **az Intézménynek IT korlátai vannak** – például anyabanki kalkulációk miatt, vagy a meglévő intézményi IT rendszer funkciói nem tesznek lehetővé bizonyos megoldásokat, számításokat, üzletszintű allokációkat –, az IFRS 9 szerinti modell alapú értékvesztés/céltartalék képzés során **szükséges a kontrolling riportokat, kockázatkezelési számításokat olyan formában és mélységben elvégezni, hogy az Intézmény tisztán lássa a kockázatokat**. Ezzel összefüggésben, amennyiben az Intézmény IT korlátok miatt nem tudja például a PMA-t vagy az overlay-t ügyletekre allokálva lekönyvelni, elvárt, hogy legalább olyan kimutatásokkal, riportokkal rendelkezzen, amely a PMA vagy az overlay képzés céljával összhangban ügyletenként/szegmensenként/stage-enként bemutatja annak allokációját.
55. Az arányosság szem előtt tartása mellett az MNB jó gyakorlatnak tartja mind O-SII, mind nem O-SII intézmény részéről, ha IFRS 9 keretrendszerük mellett is figyelmet fordítanak arra, hogy ügyfél-/ügyletminősítő rendszerük hogyan kapcsolódik az IFRS 9 keretrendszerükhöz.
56. Az Intézmény mindenkor kísérelje figyelemmel az egyes portfóliók rating eloszlását, olyan szempontból is, hogy az megfelelően tükrözi-e, hogy a rating eloszlással összhangban változik-e az ECL összege is.
57. Az Intézmény törekedjen arra, hogy az ESG szellemiségét, elvárásait megjelenítse az IFRS 9 keretei között.

5. MODELL ALAPÚ ÉRTÉKVESZTÉS KÉPZÉS SORÁN ALKALMAZOTT FŐBB PARAMÉTEREK, MÓDSZERTANOK

5.1 ECL meghatározása

58. Az MNB az IFRS 9 5.5.17. és 5.5.18. bekezdésében, valamint a 12/2017. (XI. 6.) MNB ajánlás 6. pontjában foglaltaknak megfelelően elvárja, hogy az Intézmény az összes hitelezési kitettség várható hitelezési veszteségét mérje, és **nulla, vagy nullától lényegesen nem különböző értékvesztést csak ritka, jól indokolható esetben számoljon el**, mert a várható hitelezési veszteség értéke különböző valószínűségekkel súlyozott becslött összeg, amelynek minden esetben tükröznie kell a hitelezési veszteség előfordulásának a lehetőségét.

59. Elvárt, hogy az Intézmény minden homogén kockázattal rendelkező portfólióra külön mérje az egyes IFRS 9 szerinti paramétereket. Kiemelve ezen belül, hogy az IFRS 9 szerinti értékvesztés meghatározása során elvárt a projekt hiteleknek a vállalati szegmenstől eltérő kezelése.
60. Az MNB elvárja az IFRS 9, valamint a 12/2017. (XI. 6.) MNB ajánlás 8. pontjában foglaltak szem előtt tartását, mely szerint a **Stage 1 kategóriába sorolt kitettségek esetében meghatározott 12 havi várható hitelezési veszteség része a Stage 2 kategóriába sorolt kitettségek tekintetében meghatározott élettartami várható hitelezési veszteségnek.**
- a) Azonos üzleti jellemzők esetén (ceteris paribus) jellemzően **magasabb ECL-fedezettség elvárt a Stage 2-be sorolt kitettségek esetében, mint Stage 1-be sorolt kitettségeknél**, tükrözve a Stage 2-be sorolt kitettség megnövekedett hitelkockázatát. A Stage 2-be sorolt kitettség értékvesztésének összege egyértelműen magasabb, mint a Stage 1-be sorolt kitettség tekintetében elszámolt értékvesztés). Fenti elvárás szem előtt tartására különösen a késedelmes napszám alapú (DPD-alapú) migrációs mátrixokat alkalmazó intézmények figyelmét hívja fel az MNB, ugyanis a módszertan sajátosságai miatt esetükben előfordulhat, hogy a hitelkockázat jelentős növekedése nem jár együtt a PD és ezáltal az ECL növekedésével. Ellentétben a rating alapú migrációs mátrixokkal, amelyek esetében, ha a kitettség minősítése romlik (ami egyben SICR indikátor is), akkor a Stage 2-be sorolás (élettartami várható hitelezési veszteség) és a magasabb PD görbe (hiszen romlott az ügylet minősítése) együttesen kerül alkalmazásra. A DPD alapú PD görbék esetén, ha úgy történt Stage 2-be sorolás, hogy az ügylet késedelme még nem nőtt meg, az ügyletre ugyanazon DPD kategóriához tartozó PD görbe kerül alkalmazásra. Ebben az esetben az ECL növekedése kizárólag az 1 éves PD helyett az 1 évnél nagyobb hátralévő futamidőnek megfelelő PD alkalmazása miatt történhet meg, ami nem minden esetben teljesül. Ekkor a Stage 2 kategória ECL összege nem lesz nagyobb a Stage 1 kategória ECL összegénél, mely gyakorlatot a korábbiakat megerősítve az MNB nem tart megfelelőnek.
 - b) Kivételes esetekben, megfelelően alátámasztott indoklás mellett (például jelentősen túlfedezett az ügylet) az MNB elfogadja, ha Stage 1-ből Stage 2-be történő átsoroláskor nem növekszik az ügylet értékvesztés-fedezettsége.
61. **Éven belüli arányosítás** Stage 1, illetve Stage 2 esetén csak abban az esetben elfogadott, ha az Intézmény jól dokumentált elemzéssel, megfelelően alátámasztott módszertannal, méréssel rendelkezik az arányosításra. A **balloon-bullet típusú ügyletek** esetén jellemzően nem elfogadott az ECL összeg – az ECL számításhoz alkalmazott paraméterek – éven belüli arányosítása az ügylet sajátos jellemzőire való tekintettel.
62. Amennyiben az Intézmény **a Stage 2-be sorolt kitettség tekintetében meghatározásra kerülő ECL összeget a Stage 1 kategóriához tartozó ECL összegből egy szorzószám segítségével határozza meg, elvárt az alkalmazott szorzószám (vagy az azt meghatározó módszertan) megfelelőségének alátámasztása.**
63. Elvárt, hogy az Intézmény által alkalmazott várható hitelezési veszteség számítási módszertan biztosítsa, hogy a lakossági és vállalati fedezetlen kategóriáknak nem kisebb az értékvesztés/céltartalék-fedezettsége, mint a fedezett kategóriáknak.
64. Kedvezőtlen gazdasági körülmények fennállása esetén elvárt, hogy az IFRS 9 szerinti ECL legalább alszegmensek szintjén nagyobb legyen, mint a CRR szerinti várható veszteség. Kedvező gazdasági körülmények, pozitív gazdasági kilátások esetén ugyanakkor elfogadott, hogy az IFRS 9 szerinti ECL kisebb legyen, mint a CRR szerinti várható veszteség.

5.2 Értékvesztés/céltartalék szint megfelelősége, visszamérések

65. Az IFRS 9 sztemderd a várható hitelezési veszteség meghatározására vonatkozó elvárásait a pénzügyi eszközök szintjén fogalmazza meg, azaz az IFRS 9 elvárása az ügyletszintű ECL-megfelelés.

66. Az MNB a várható hitelezési veszteség számításával kapcsolatos vizsgálatainak során nem fogadja el, ha az Intézmény:

- a) a teljesítő kitettségek értékvesztés/céltartalék hiányát a nemteljesítő kitettségek értékvesztés/céltartalék többletével kompenzálja és fordítva;
- b) a modell alapon kezelt kitettségek értékvesztés/céltartalék hiányát az egyedi alapon kezelt kitettségek értékvesztés/céltartalék többletével kompenzálja és fordítva;
- c) a Stage 1 kategóriába sorolt kitettségek értékvesztés/céltartalék hiányát a Stage 2 kategóriába sorolt kitettségek értékvesztés/céltartalék többletével kompenzálja és fordítva;
- d) adott szegmens, vagy alszegmens értékvesztés/céltartalék hiányát másik szegmens, vagy alszegmens értékvesztés/céltartalék többletével kompenzálja.

67. Az MNB álláspontja szerint **nem elfogadott a modellbeli bizonytalanság ignorálása**. Ilyen esetekben az IFRS 9 standarddal összhangban, a 'best estimate' keretein belül elvárt, hogy az Intézmény a várható hitelezési veszteség meghatározása során **körültekintően** járjon el. Az Intézménynek számos lehetőség áll rendelkezésére a modell bizonytalanság kezelésére: szimulációs módszerek, PMA vagy overlay képzése, modellforma módosítása, külső adatok figyelembevétele stb.

68. Az IFRS 9 keretében alkalmazott értékvesztés modellek átfogó vizsgálata során az MNB **az IFRS 9 érettség szellemiségét tükröző szintig tolerálja azokat a modelleket, ahol az Intézmény az adat-, vagy információhiány következtében prudens ECL értéket határoz meg**.

69. Elvárt, hogy PMA vagy overlay képzése az alábbi elvárásokat szem előtt tartva történjen:

- a) Információhiány mellett átmeneti korrekció válhat szükségessé abban az esetben is, ha a modell alapú értékelésbe nem épült be valamely relevánsnak ítélt (például előretekintő) tényező.
- b) Elvárt, hogy az átmeneti korrekció valamennyi, a **modell által nem kezelt kockázatot** lefedje, ugyanakkor a korrekciók valóban **átmenetiek legyenek**. Amennyiben hosszabb távon is szükséges a korrekciók fenntartása, az Intézmény lehetőség szerint lépéseket tesz annak érdekében, hogy a modellbe az addig nem kezelt kockázatok is beépítésre kerüljenek.
- c) Az MNB elvárása, hogy az Intézmény által megképzett **átmeneti korrekció mindenkor legyen megfelelően indokolt, átlátható és jól dokumentált. Az MNB-t az átmeneti korrekció összegéről¹⁵ és céljáról a korrekció menedzsment általi jóváhagyását követő 2 héten belül írásban – az ifrs9_modellvaltozas@mnb.hu címre történő e-mail-es értesítés formájában – tájékoztatni szükséges.**
- d) Amennyiben a PMA vagy az **overlay összege a modell által megképzendő értékvesztés/céltartalék összegének legalább 33%-át meghaladja az átmeneti korrekcióval érintett csoport esetében**, akkor az MNB jó gyakorlatnak tartja azon okok feltárását, hogy a modellek miért nem tudták kezelni az átmeneti korrekciók által kezelt kockázatokat, elvárja továbbá a PMA vagy az overlay hosszabb távon történő megszüntetését, az említett hatások modellbe történő beépítését a következő alpontban foglalt esetektől eltekintve.
- e) Speciális esetekben, amikor az Intézménynek van ugyan kiforrott módszertana, de az ismert hiányossággal bír és mely módszertanba aránytalanul nagy költség vagy erőfeszítés nélkül nem tudja az Intézmény beépíteni a PMA/overlay által kezelt kockázatok lefedését (például anyabanki modell alkalmazása esetén a reprezentativitás biztosítása miatt szükséges a PMA/overlay beépítése), úgy elfogadott a PMA/overlay hosszútávú fenntartása is. Ezekben az esetekben is legalább a nagy

¹⁵ Függetlenül az átmeneti korrekció nagyságától.

felülvizsgálatok során vizsgálni szükséges a PMA/overlay modellbe történő beépítésének lehetőségét.

- f) Az MNB által elvárt, hogy a portfólió szintű overlay-ek elszámolása ugyanazon jóváhagyási folyamat mellett történjen, mint a csoportos értékvesztés szint, továbbá, hogy annak megfelelőségét az Intézmény legalább negyedévente felülvizsgálja, a rendelkezésre álló információk alapján hozzon döntést arról, hogy annak szintjét megfelelőnek gondolja a negyedév alatt felgyűlt új információk alapján vagy kiigazítás szükséges.
70. Az MNB azon adatok és adatminőség mellett ítéli meg az Intézmény benchmark értékvesztés szintjét, melyet az Intézmény a jegybanki, illetve felügyeleti adatszolgáltatásokban (elsődlegesen HITREG, EVAN adatszolgáltatások) és a vizsgálati bekérések során az MNB rendelkezésére bocsát. Az MNB a vizsgálatok során nem fogadja el azon érveket az MNB által számított értékvesztés szinttel szemben, melyek az MNB-nek megküldött hibás adatokra hivatkoznak.
71. Amennyiben az MNB azt tapasztalja, hogy az Intézmény IFRS 9 szerinti **ECL modellje szisztematikusan felülbecsli** a várható hitelezési veszteség szintjét az MNB benchmark modelljéhez viszonyítva, vagy a paraméterek meghatározásának módjából adódóan az Intézmény rendszerint konzervatívan jár el, azt **az MNB felügyeleti szempontból átmenetileg elfogadja, de ebben az esetben is legalább éves rendszerességgel visszamérést vár el, valamint elvárja, hogy az Intézmény a mindenkor IFRS 9 érettségének megfelelően határozza meg a várható hitelezési veszteség szintjét.** Szükséges kiemelni, hogy az IFRS 9 szerinti modellek célja alapvetően egy 'best estimate' alapú becslés meghatározása, ezzel összhangban az Intézménynek ezen elvárás teljesülését kell vizsgálnia a rendszeres visszamérések során.
72. A paraméterek és az értékvesztés/céltartalék tömeg visszamérése egyaránt elvárt. Mivel az IFRS 9 keretrendszerben a várakozásokra képez az Intézmény értékvesztést, így az értékvesztés/céltartalék tömeg visszamérések során az intézmények konzisztenciát tudnak ellenőrizni: ha jobb lesz a gazdaság, mint az előzetes várakozások voltak, akkor a visszamérések során annak kell teljesülnie, hogy több értékvesztést képzett az Intézmény, mint ami veszteség ténylegesen bekövetkezett, illetve rosszabb gazdasági körülmények esetén alulképzés történt. Paraméterek visszamérése során az iparági legjobb gyakorlat szerinti már ismert tesztek alkalmazandók. Az MNB prudenciális szempontból el tudja azt fogadni, amikor a paraméterek visszamérésénél a paraméterek konzervatívabb jellege tükröződik vissza, azaz a paraméterek tekintetében magasabb PD értékek tükröződnek vissza, mint a tényleges default ráták.
73. Az MNB elvárja az értékvesztés változások időbeni nyomonkövetését, a jelentősebb változások részletes okainak ismerete mellett.
74. Az MNB akkor fogadja el tartósan a konzervatív ECL szintet és a hozzá kapcsolódó módszertant, ha az ECL szint a módszertan mindenkor jellegéből fakad, például downturn LGD, LGD-ben az induláskori LTV alkalmazása. Hibás módszertan adott pillanatban épp konzervatív ECL szintet adó jellege nem elfogadható.
75. Gazdasági sokk, recesszió, illetve stresszhelyzet (például pandémia, inflációs sokk, ársokk, munkanélküliség, háborús helyzet, egyéb előre nem látott szituációk) esetén a stresszhelyzet azonosítását követően az MNB azonnali hatástanulmány elkészítését, és azzal megegyezően az ECL szint mielőbbi korrekcióját, illetve a visszamérések gyakoriságának szükség szerinti növelését várja el.

5.3 Default és Stage 3 besorolás

76. Az MNB jó gyakorlatnak tartja, ha az Intézmény elemzi a CRR szerinti default és az IFRS 9 keretrendszerben alkalmazott Stage 3 definíciókat, és törekszik a **konzisztens, egységes definíció fenntartására**. Amennyiben az Intézmény **nem így jár el, azt megfelelően indokolja**, a különbségeket megfelelően dokumentálja.
77. Minden esetben dokumentálni és indokolni szükséges, miért értékvesztett (Stage 3-ba sorolt) egy ügylet anélkül, hogy a CRR 178. vagy 47a. cikk alkalmazásában nemteljesítő lenne és vice versa (default definícióbeli eltérések dokumentálása).

78. Az MNB jó gyakorlatnak tartja, **ha az Intézmény minden paraméter (PD, LGD, EaD) tekintetében azonos default definíciót alkalmaz az IFRS 9 szerinti ECL modellezés során.**
79. Az MNB elvárja, hogy az Intézmény dokumentálja, hogy az IFRS 9 szerinti modell alapú várható hitelezési veszteség számítás során a többszörös default-okat hogyan veszi figyelembe, továbbá a gyógyulás mely paraméterben kerül érvényesítésre.

5.4 PD

80. Általános elvárás, hogy az Intézmény a modellezett portfóliók esetében a **modell feltételezéseivel és az input adatokkal összhangban válasszon modellt.**
81. Elvárt, hogy a választott modell esetében az Intézmény kiemelten ügyeljen arra, hogy hogyan állítja elő a **mintát**, hogy megfelelően számolja a **marginális PD értékeket, jól alkalmazza a feltételes valószínűség képletét, illetve a görbe (vintage, marginális PD, kumulált PD, feltételes PD görbe stb.) jellegét ne csak feltételezze, hanem az adatai alapján alá is tudja támasztani.**
82. Az MNB a hátralévő élettartam alapú modellek alkalmazása mellett nem zárkózik el a vintage alapú módszertanok alkalmazásától, azonban fontosnak tartja kiemelni, hogy a modellezett portfóliók esetében biztosítani kell a gazdasági megalapozottságot, összhangot a portfólió sajátosságai és a választott modell feltételezései között, vagyis a portfóliók ügylet jellemzői összhangban kell legyenek a modell feltételezéseivel.
83. Amennyiben az Intézmény a lifetime PD görbe meghatározása során a kumulált PD görbe távolabbi pontjait extrapolációs módszertannal határozza meg, úgy ügyeljen ezen módszertan korlátaira, és az ebből fakadó becslési hiba előre definiált, szabályzatok által meghatározott, következetes és jól követhető módon történő kezelésére. A fent említett korrekciók alátámasztására jó gyakorlatként értékelhető egy érzékenységvizsgálat elkészítése.
84. Az MNB a DPD (késedelem) alapú migrációs mátrixok révén számolt PD, illetve lifetime PD módszertanokat alapvetően átmeneti megoldásnak tartja, melyet az Intézménynek idővel ügyfélminősítésen alapuló PD-vel szükséges kiváltania. Nem O-SII intézmény esetén, amennyiben az Intézmény nem tud minősítő rendszert építeni, az MNB elfogadja a DPD alapú migrációs mátrixok alkalmazását a lifetime PD meghatározása során, azonban O-SII intézmény esetén középtávon elvárt az ügyfélminősítésen alapuló PD és lifetime PD alkalmazása. Jelen kézikönyv korábbi pontjaival összhangban, a DPD alapú migrációs mátrixok alkalmazása során az Intézménynek törekednie kell, hogy megnövekedett hitelkockázatú ügyletekre ceteris paribus magasabb értékvesztést/céltartalékot képezzen.
85. Amennyiben az Intézmény tőkekövetelmény számításra IRB modelleket alkalmaz, az MNB elfogadható gyakorlatnak tartja az IRB modellek alapjait az IFRS 9 szerinti PD számításokhoz is felhasználni, még ha ezen PD értékek TTC vagy hibrid rating megközelítésben készültek is. Ugyanakkor ezen PD-eket az IFRS 9 szerinti céloknak megfelelően módosítani szükséges. Ilyen módosítás többek között a CRR szerinti konzervatív elemek eltávolítása és egyúttal az IFRS 9 scenáriókra reprezentatív jelleg biztosítása. Amennyiben a Bank IRB modellek korigált eredményét használja IFRS 9 célból, mutassa be, hogy az egyes korrekciók tényezők mennyit magyaráznak az IRB szerinti EL és az IFRS 9 szerinti ECL közötti különbségből.
86. Az MNB jó gyakorlatnak tartja azon tényezők és modellek vizsgálatát, melyeket elsősorban nem az IFRS 9 szabályoz – illetve az Intézménynek sem a várható hitelezési veszteség számításával kapcsolatos folyamathoz tartozó szabályzata szabályozza –, de mégis hatással vannak az ECL szintre (például minősítő rendszer jósága). Ezen esetekben vizsgálandó az egyes modellváltozások hatása, valamint a megfelelő működés biztosításának megléte. Az MNB az IFRS 9 szerinti várható hitelezési veszteség számításban alkalmazott modellek vizsgálata során is kitérhet ezen modellek alaposabb vizsgálatára.

5.5 Kitettség lejárata

87. Az IFRS 9 standardban, valamint a 12/2017. (XI. 6.) MNB ajánlás 8. pontjában foglalt elvárásoknak megfelelően a várható hitelezési veszteségek a pénzügyi eszköz **várható élettartama** alatt felmerülő hitelezési veszteségek valószínűséggel súlyozott becslései (azaz az összes cash flow hiány jelenértéke). A cash flow hiány a gazdálkodó egységet megillető szerződéses cash flow-k és az általa várt cash flow-k közötti különbség.
88. Az IFRS 9 standard szerint a várható hitelezési veszteség értékelése során a **figyelembe vehető leghosszabb időszak, amire az értékvesztést/céltartalékot el kell számolni, megegyezik azzal a leghosszabb szerződéses időtartammal, amely során a gazdálkodó egység ki van téve a hitelkockázatnak.**
89. Lejáráttal nem rendelkező és évente megújuló termékek esetén **az MNB elvárja az ügylet várható élettartamának meghatározását.**
90. Évente megújuló termékek esetén a szerződéses lejáratra számolt értékvesztés/céltartalék csak abban az esetben fogadható el, ha az Intézmény képes egyértelműen bizonyítani, **hogy a hitelkockázatnak való kitettség a szerződés lejártával teljesen megszűnik**, tehát van olyan pillanat, amikor az Intézmény nincs hitelkockázatnak kitéve, és dönthet a hosszabbításról. Például amennyiben egy éves szerződés keretében a hitelösszeget mindenképp vissza kell fizetni, akkor az egy 1 éves szerződésnek minősül, de ha az ügyfélnek elegendő részben visszafizetnie a tartozást – például 1 éven belül csak egy minimum összeget kell törlesztenie –, akkor már várható futamidőt szükséges számolni.

5.6 EaD, CCF

91. Az EaD paraméter modellezése során a mérleg szerinti kitettség esetében figyelembe kell venni az ügylet élettartama alatt várhatóan bekövetkező azon változásokat, melyeket az aktuális szerződési feltételek lehetővé tesznek, valamint default előtt a le nem hívott hitelkeretben bekövetkező változásokat.
92. Elvárt, hogy az Intézmény mindenkor mérlegelje, a múltbeli információk relevánsak-e az aktuális/jövőbeni ügyfélviselkedésre is, vagy azokat módosítani szükséges a jövőbeni várakozások függvényében.
93. Az MNB jó gyakorlatnak tartja a tényleges törlesztési ütemezés szerinti cash flow alapú modellek alkalmazását a jövőbeni kitettségek meghatározására.
94. O-SII intézmény esetén, amennyiben az Intézmény a jövőbeli cash flow lefutásokat ügyletszinten input adatként nem tudja előállítani, úgy készítsen roadmap-et annak bemutatására, hogy a jövőben hogyan fogja megvalósítani az ügyletszintű cash flow-k szimulációját, amennyiben az az adott ügylettípus esetén megvalósítható.
95. Szükséges az EaD modell input adatainak olyan szempontból történő felülvizsgálata, hogy azok IFRS 9 szempontból megfelelőek-e, szükség esetén el kell végezni a módosításokat annak biztosítása érdekében, hogy a torzítatlan, valószínűséggel súlyozott ECL számítás megfelelően tükrözze a jelenlegi várakozásokat és az előretekinthető információkat.
96. Megfelelő alátámasztás mellett az MNB a vizsgálatok során elfogadja a keretkihasználtság becslését és az eredmények alkalmazását, valamint a tőkekövetelmény számítás keretében alkalmazott IRB modell CCF paramétereinek alkalmazását is az EaD meghatározása során.
97. Az MNB nem tartja jó gyakorlatnak negatív CCF paraméter alkalmazását.
98. Cash flow alapú modellek alkalmazásának hiányában, bizonyos esetekben megfelelő lehet az EaD lineáris amortizálása, azonban a balloon-bullet típusú ügyleteknél a lineáris amortizáció nem helyes megközelítés.

5.7 LGD

99. Az IFRS 9 szerinti várható hitelezési veszteség számításhoz alkalmazott LGD paraméter meghatározása során **fedezett** ügylet esetén elvárt, hogy az Intézmény törekedjen **az alábbi komponensek figyelembevételére:**
- a) fedezet értéke, várható értékesítési diszkont,

- b) fedezet értékesítéséhez/érvényesítéséhez szükséges idő,
- c) fedezet allokációja (egy fedezet több ügylet mögött),
- d) gyógyulási ráta,
- e) fedezet érvényesítésének költsége.

100. Az IFRS 9 szerinti várható hitelezési veszteség számításához alkalmazott LGD paraméter meghatározása során **fedezetlen ügylet** esetén az alábbi komponensek figyelembevétele várt el:

- a) megtérülési idő,
- b) térülési arány,
- c) gyógyulási ráta.

101. Az IFRS 9 szerinti várható hitelezési veszteség számításához alkalmazott LGD paraméter meghatározása során figyelembe veendő további lényeges komponens lehet a földrajzi elhelyezkedés (ügyfél, fedezet tekintetében), a kitettség/ügylet kora, a megtérülés forrása. Az MNB elvárja, hogy az Intézmény vizsgálja ezen komponensek relevanciáját az LGD paraméter tekintetében.

102. Stage 3 kategóriába sorolt default kitettség LGD-jének meghatározása során elvárt, hogy az Intézmény a fentiekben túl vegye figyelembe a defaultban eltöltött időt.

103. Az MNB elvárja az 575/2013/EU rendelet (CRR) 47c. cikkében (A nemteljesítő kitettségekhez kapcsolódó levonás) foglaltak alkalmazását a várható hitelezési veszteség számítási folyamatok során figyelembe vett, a nemteljesítő kitettségekhez kapcsolódó levonások tekintetében, azaz az Intézmény nemteljesítő kitettségei a prudenciális védőháló alkalmazásával összhangban kellően fedezettek legyenek.

104. Amennyiben az Intézmény LGD becsléshez használt adatai nem tartalmazzák a fenti információk valamelyikét (például a megtérülés forrására vonatkozó információkat), úgy az Intézmény a jövőben törekedjen az adott információ gyűjtésére.

105. Az **MNB elvárja az előretekinthető információk LGD paraméterben történő figyelembevételét**. Amennyiben az Intézmény az előzetes elemzések során azt tapasztalja, hogy az előretekinthető információk LGD-re gyakorolt hatása nem jelentős, az MNB elvárja annak részletes, elemzéssel alátámasztott indoklását, és ezen feltételek mellett az Intézmény mentesülhet az előretekinthető információ LGD-be történő beépítése alól.

106. Amennyiben az Intézmény tőkekövetelmény számításra IRB modelleket alkalmaz, az MNB elfogadható gyakorlatnak tartja az IRB modellek alapjait az IFRS 9 szerinti LGD számításához is felhasználni, ugyanakkor ezen LGD-eket az IFRS 9 szerinti céloknak megfelelően módosítani szükséges. Ilyen módosítás többek között a CRR szerinti konzervatív elemek eltávolítása, a közvetett költségek figyelmen kívül hagyása, a downturn jelleg megszüntetése és egyúttal az IFRS 9 scenáriókra reprezentatív jelleg biztosítása. Amennyiben a Bank IRB modellek korrigált eredményét használja IFRS 9 célból, mutassa be, hogy az egyes korrekciós tényezők mennyit magyaráznak az IRB szerinti EL és az IFRS 9 szerinti ECL közötti különbségből.

5.8 Diszkontálás

107. Az IFRS 9 standarddal összhangban elvárt, hogy a pénz időértékének figyelembevétele a pénzáramok **effektív kamatlábbal** történő diszkontálásával történjen. Indokolt, hogy az Intézmény dinamikusan változó kamatkörnyezet esetén fordítson különös figyelmet az effektív kamatlábbal történő diszkontálásra.

108. Javasolt, hogy amennyiben az Intézménynek nem áll rendelkezésére az effektív kamatláb, úgy az effektív kamatlábat megfelelően közelítő diszkontrátát, vagy kamatlábat alkalmazzon. Elvárt, hogy az Intézmény elemzéssel támassza alá, hogy az alkalmazott diszkontráta, vagy kamatláb az effektív kamatláb alkalmazásához hasonló eredményre vezet.

5.9 Staging, Stage 2 triggerek¹⁶

109. Elvárt, hogy az Intézmény működtessen olyan hitelkockázat-értékelési és kezelési folyamatokat, amelyek biztosítják, hogy az Intézmény a hitelkockázat jelentős változását még a kitettség késedelmessé válása előtt fel tudja tárni. Bár az IFRS 9 nem zárja ki, hogy az Intézmény a hitelkockázat jelentős mértékű növekedésének értékelésére a 30 napnál hosszabb késedelemre vonatkozó megcáfolható feltételezést óvintézkedésként a hitelkockázat **növekedését korábban jelző egyéb mutatókkal együtt alkalmazza**, az Intézmény lehetőleg ne használja azt olyan elsődleges mutatóként, amely alapján a kitettséget az élettartamra várható hitelezési veszteségek közé sorolja.
110. Az MNB az IFRS 9 standardnak megfelelően jó gyakorlatnak tartja a **lifetime PD változás figyelembevételét**, mint elsődleges Stage 2 trigger alkalmazását magasszintű IFRS 9 érettség mellett. Amennyiben az Intézmény nem tudja aránytalanul magas költség vagy erőfeszítés nélkül kimérni sem a lifetime PD, sem a 12 havi PD értékét, úgy bizonyos esetekben a **rating romlás is elfogadható** Stage 2 triggerként, amennyiben az Intézmény igazolja, hogy az jól közelíti a PD változást. Ennek elsődlegesen a PiT jellegű minősítő rendszerek tesznek eleget.
111. Amennyiben az Intézmény nem tud lifetime PD-t becsülni egy nem alacsony hitelkockázatú portfólió tekintetében, az MNB tolerálja, hogy a hitelkockázat jelentős növekedésére vonatkozó modelljében **rövid távon éves PD-t vagy rating romlást alkalmazzon**, azonban hosszútávon elvárt a lifetime PD-re történő áttérés, amennyiben az aránytalanul magas költség vagy erőfeszítés nélkül megvalósítható.
112. Amennyiben az Intézmény a lifetime PD helyett csak éves PD-t, vagy rating romlást alkalmaz Stage 2 triggerként, úgy elvárt, hogy **számszerűsítse az egyszerűsítés miatti lehetséges hatást, és ezt figyelembe véve döntsön a korrekció szükségességéről**.
113. A rating romlás, mint Stage 2 trigger alkalmazása során szükséges tekintettel lenni arra, hogy az Intézmény hány rating kategóriát alkalmaz, az IFRS 9 szerinti értékvesztés során alkalmazott minősítő rendszere a PiT–TTC skálán hol helyezkedik el, illetve hogy hány rating kategóriában vannak ténylegesen a kitettségek.
114. Az MNB elvárása alapján a **lifetime PD**, illetve PD változás Stage 2 triggerként történő alkalmazása során figyelembe szükséges venni az előretekinthető információk **(FLI)**, **makroindikátorok hatásait**, azaz a megjelenítéskori PD is makrokorrigált kell legyen.
115. A lifetime PD, illetve PD változás Stage 2 triggerként történő alkalmazása során a **modellváltozások (applikációs, viselkedési, hibrid modellek stb.) hatásait javasolt kizárni a PD/lifetime PD összehasonlításból**.
116. Az MNB jó gyakorlatnak tartja, hogy ugyanazon ügyfél más ügyleteivel kapcsolatos információk is beépítésre kerülnek a staging információk közé, például jelzáloghiteleknel megvizsgálásra kerül az ügyfél viselkedése a hitelkártya és fogyasztási hitelei tekintetében (**cross staging**).
117. A Stage 2 triggerek listája az Intézmény által rugalmasan alakítható, de fontos, hogy azok megragadják a hitelkockázat tényleges növekedését.
118. Az MNB felhívja a figyelmet az IFRS 9 7.2.20. pontjára: arra, hogy ha egy kitettség kezdeti minősítése az IFRS 9 bevezetése előtti, és az Intézmény nem ismeri, vagy nem tudja előállítani a kezdeti ratinget, a kitettséget Stage 2 kategóriában szükséges tartani, kivéve az alacsony hitelkockázatú ügyleteket, illetve az olyan eseteket, amikor az Intézmény megbízhatóan igazolni tudja, hogy a kezdeti rating hiánya nem jelent magasabb kockázatot.
119. A 12/2017. (XI. 6.) MNB ajánlás 31. pontjában foglaltakkal összhangban, ha egy **adott, modell alapú értékvesztés/céltartalék képzés alá tartozó alcsoportban a hitelkockázat jelentős mértékben**

¹⁶ Jelen alfejezet tekintetében alapvetően a 12/2017. (XI. 6.) MNB ajánlás IV. A hitelkockázat jelentős növekedésének értékelése című fejezetben foglaltak szem előtt tartásával kell eljárni.

megemelkedett, az al csoport esetében az élettartamra várható hitelezési veszteséget indokolt megjeleníteni.

120. Az IFRS 9-nek a modell alapú értékvesztés/céltartalék képzés alatti kitettségek kezdeti megjelenítés óta jelentősen megemelkedett hitelkockázatának értékeléséről szóló B5.5.1. bekezdése szerint olyan esetekben, amikor nyilvánvaló, hogy a hitelezési kitettségek adott csoportján belül bizonyos kitettségeknél a hitelkockázat jelentős mértékű növekedése következett be, az Intézmény helyezze át e hitelezési kitettségcsoport egy részhalmazát vagy bizonyos hányadát az élettartami várható hitelezési veszteség mérése alá még akkor is, ha ennek az azonosítása az egyedi hitelezési kitettségek alapján nem lehetséges.
121. Összhangban a 12/2017. (XI. 6.) MNB ajánlás 19. pontjában foglaltakkal, az IFRS 9 alapvetően relatív PD romlás vizsgálatát várja el, azonban lehetnek olyan speciális esetek, amelyek abszolút küszöbérték addicionális használatát is indokolják. Elvárt, hogy abszolút küszöbök alkalmazását az Intézmény részletes elemzéssel támassza alá, továbbá szükségességét rendszeresen vizsgálja felül.
122. Amennyiben az Intézmény nem alkalmazza a PD/lifetime PD változást Stage 2 triggerként, az MNB jó gyakorlatnak tartja, ha az Intézmény rendelkezik arra vonatkozó tervvel, hogy az adott portfólióra hogyan vezeti be a PD/lifetime PD alapú kvantitatív triggereket, a tervben kitérve az átsorolás keretrendszere mellett a kapcsolódó folyamatokra is.
123. Az IFRS 9 az 5.5.12. és a B5.5.25.-B5.5.27. bekezdésben rögzíti, milyen értékelési követelmények vonatkoznak **az újratárgyalt vagy módosított hitelezési kitettségek** hitelkockázatának jelentős mértékű növekedésére. Konkrétan, ha módosítás történik, de emiatt a pénzügyi eszközt az IFRS 9 szabályai szerint nem vezetik ki, akkor egy gazdálkodó egységnek az alábbiak összehasonlításával kell értékelnie, hogy jelentősen nőtt-e a pénzügyi eszköz hitelkockázata: a) a nemteljesítés bekövetkezésének kockázata a beszámoló fordulónapján a módosított szerződéses feltételek alapján; és b) a nemteljesítés bekövetkezésének kockázata a **kezdeti megjelenítéskor az eredeti, módosítás nélküli szerződéses feltételek alapján**.

5.10 Előre tekintő információk, scenáriók

124. **Valamennyi** IFRS 9 szerinti ECL modellezés során alkalmazott **paraméter** – beleértve a staging-et is – esetén indokolt az előretekintő információk beépítése. Elvárt, hogy az előretekintő információk mellőzése esetén az Intézmény nyújtson bizonyosságot arra vonatkozóan, miért jár el helyesen.
125. Valamennyi IFRS 9 szerinti stage-be sorolt kitettség esetén elvárt legalább 3 scenárió alkalmazása.
126. Elvárt, hogy az Intézmény legyen képes bemutatni, hogy a várható hitelkockázat értékelésének és mérésének folyamatában hogyan vette figyelembe a releváns, ésszerű és indokolható információkat. Elvárt továbbá, hogy az Intézmény a jövőbeli forgatókönyvek vizsgálata során a hitelezési veszteségekre vonatkozó tényleges, valamint múltbeli tapasztalatokra hagyatkozzon, és vegye figyelembe az események előfordulásának vagy elmaradásának lehetséges következményét és ennek a hitelezési veszteség mérésére gyakorolt hatását. Ebből a folyamatból **nem tanácsos egyes információkat kizárólag arra való hivatkozással kizárni, mert egy adott esemény előfordulási valószínűsége alacsony**. Bizonyos körülmények között előfordulhat, hogy egy adott, a hitelkockázat értékelése és mérése keretében értékelendő információ figyelembevételére nem ésszerű, ezért kivételes körülmények között indokolt lehet azt nem figyelembe venni a hitelezési veszteség értékelése és mérése során. Elvárt azonban, hogy az ilyen eseteket az Intézmény megfelelő indoklással támassza alá és megfelelően dokumentálja.
127. **Elvárt, hogy az Intézmények az előretekintő információkat** az Intézmény kockázati profiljának és komplexitásának megfelelő mértékben **vegyék figyelembe**, amennyiben azok az IFRS 9 standard magas minőségi színvonalon történő alkalmazásához hozzájárulnak. **Az MNB nem fogadja el az adott információk figyelmen kívül hagyását pusztán arra való hivatkozással, hogy egy adott információ figyelembevételére túl költséges, szükségtelen, vagy mert a jövőbe tekintő forgatókönyvek bizonytalanok.**

128. Amennyiben az Intézmény bemutatja, hogy a makrokörnyezetnek egy adott szegmensre vagy portfólióra nincs hatása, azt az MNB megfelelően alátámasztott indoklás mellett elfogadja, az indoklás megfelelőségének évente történő felülvizsgálata mellett.

129. Elvárt, hogy az IFRS 9 szerinti várható hitelezési veszteség meghatározása során alkalmazott **paraméterek – beleértve ebbe a scenáriók menti stage arányokat¹⁷ is – az adott scenárióra nézve reprezentatívak legyenek.**

130. Elvárt, hogy az IFRS 9 szerinti scenáriók modellezése során az Intézmény törekedjen arra, hogy mind az egyes scenáriók menti default kockázatokat, mind a migrációs kockázatokat megjelenítse az ECL szintekben.

131. Az MNB elvárja az egyes scenáriók konzisztenciáját az alábbi főbb szempontokra tekintettel:

- a) Az Intézmény által alkalmazott módszertanokban a **kedvező, illetve kedvezőtlen gazdasági időszakok konzisztensen legyenek figyelembe véve.** Például, ha PD modell fejlesztés szempontjából egy szegmens, vagy termék tekintetében egy időszak gazdaságilag kedvezőtlen időszakként minősül, akkor az adott időszak ugyanezen szegmens, vagy termék makromodelljének fejlesztési mintájában is kedvezőtlen időszakként legyen megjelölve.
- b) A kedvezőtlen gazdasági körülményeket leíró scenárióhoz kapcsolódó kockázati paraméterek (PD, LGD, LTV, gyógyulási ráta, staging stb.) és értékvesztés/céltartalék-fedezettség legyen kedvezőtlenebb, mint egy alap-, vagy kedvező pályához tartozó paraméter, vagy értékvesztés/céltartalék-fedezettség. Ugyanezen reláció álljon fenn az alap és a kedvező pálya vonatkozásában is.
- c) A kedvezőtlen gazdasági körülmények (adverse scenárió) esetén alkalmazott PD paraméterek tükrözzék az adverse scenárió jellegét, tehát amennyiben az adott scenárió feltételezi a gazdaság hosszútávú átlagos gazdasági növekedés alatti állapotát, úgy az IFRS 9 szerinti várható hitelezési veszteség számítás során alkalmazott paraméterek is a hosszútávú átlagos paramétereknél kedvezőtlenebb értéket vegyenek fel (például **adverse scenárió menti PD a TTC PD-nél magasabb legyen¹⁸**).
- d) Amennyiben az IFRS 9 szerinti adverse scenárió kedvezőtlenebb, mint a stresszteszt esetén alkalmazott gazdasági pálya, úgy az adverse scenárió mentén számított várható hitelezési veszteség haladja meg a stresszteszt során kalkulált IFRS 9 szerinti várható hitelezési veszteséget, illetve ellenkező esetben a fordított irányú reláció teljesüljön.
- e) Minél **távolabbi az előrejelzési időhorizont, annál nagyobb a bizonytalanság, melynek tükröződnie szükséges az egyes scenáriók esetében alkalmazott paraméterek értékeiben,** azaz az egyes scenáriók esetében alkalmazott értékvesztés/céltartalék paraméterek kellően különbözzenek az időhorizont növekedésével. Fentiekkel összhangban adverse scenárió esetén az MNB nem tartja jó gyakorlatnak a normál gazdasági pályához történő gyors visszatérést.

132. Az IFRS 9 az egyes scenáriók szerinti **várható hitelezési veszteség összegek súlyozásával** számított értékvesztés összeg meghatározását várja el. Amennyiben az Intézmény be tudja mutatni, hogy a paraméterek súlyozásával számított értékvesztés szint nem tér el jelentősen az egyes scenáriók szerinti értékvesztés szintek súlyozása révén kapott értéktől, úgy a paraméter súlyozás eredményét az MNB felügyeleti szempontból elfogadja. Az MNB elvárása alapján amennyiben az Intézmény által scenáriónként számolt súlyozott értékvesztés összege jelentősen meghaladja a súlyozott paraméterekkel számolt értékvesztés összegét, az Intézmény PMA vagy overlay alkalmazása mellett kezeli a különbözetet.

¹⁷ Kitételek megoszlása az egyes stage-ek között.

¹⁸ A konzervatív pótlékoktól megtisztított értékek vonatkozásában.

Amennyiben az Intézmény az értékvesztést nem a scenáriók szerinti várható hitelezési veszteségek súlyozása révén számolja, úgy a jelen bekezdésben említett elemzést minimum évente egyszer, illetve minden indokolt esetben (például rendkívüli gazdasági körülmények bekövetkezésekor) szükséges elvégezni. Az eltérő módszertanokból adódó különbség fenntartása negyedévente a megképzett értékvesztés összeggel arányosan szükséges. Amennyiben az Intézmény minimum negyedévente felülvizsgálja az említett módszertanok közti eltérést, úgy a negyedéves felülvizsgálat eredményeként adódó különbség fenntartása szükséges.

133. A scenárió súlyok és makropályák meghatározása során az MNB jó gyakorlatnak tartja válság-előrejelző indikátorok alkalmazását a makroszenáriók kiegészítésére (például inverz hozamgörbe, autóeladások száma, rossz hírek száma, mint válság-előrejelző triggerek).

134. Elvárt, hogy az alkalmazott makropályák és scenárió súlyok vegyék figyelembe a várakozásokban rejlő bizonytalanságokat is. Elvárás továbbá, hogy a scenárió súlyok legyenek összhangban az egyes makropályákhoz tartozó kimenetekkel. Amennyiben az Intézmény a gazdasági környezetre, vagy egyéb kockázatokra való tekintettel úgy ítéli meg, hogy az MNB által elvárt minimum 3 scenárión túl további scenárió(k) bevezetése is indokolt, úgy ügyeljen a fent említett konzisztencia fenntartására a további scenáriók tekintetében is.

135. Az MNB elvárja, hogy az Intézmény megfelelően alátámasztott, konzisztens módon használja a kedvező és a kedvezőtlen scenáriók egymáshoz viszonyított súlyát.

136. Az IFRS 9 szerinti várható hitelezési veszteség meghatározása során az MNB O-SII intézmény esetén jó gyakorlatnak tartja az üzleti modellben, üzleti folyamatokban, valamint az éves tervezés során is alkalmazott makroelőrejelzések, makroparaméterek alkalmazását.

137. Nem O-SII intézmény esetén, amennyiben az Intézmény nem rendelkezik saját makroelőrejelzéssel, az MNB elvárja az IFRS 9 szerinti paraméterbecslések során az előretekinthető makrogazdasági információk beépítésekor az MNB Inflációs Jelentés megjelenésével egyidejűleg rendelkezésre bocsátott, az MNB által az intézmények részére negyedéves gyakorisággal megküldött alábbi adatok figyelembevételét az IFRS 9 standard B5.5.14. b) pontjának megfelelően:

- a) a makrogazdasági előrejelzések és az azokat alátámasztó konzisztens és részletes paraméter adatok 3 scenárióban,
- b) valamint az egyes scenáriókhoz rendelni javasolt súlyok.

138. Amennyiben az Intézmény komplex makromodellezési folyamatokat, saját makrogazdasági adatokat és forgatókönyveket alkalmaz, az MNB elvárja, hogy az Intézmény indokolja meg az MNB által negyedévente megküldött előrejelzésektől való eltérés okait. Ehhez kapcsolódóan az MNB a következő dokumentáció elkészítését tartja szükségesnek:

- a) leírás, rövid közgazdasági indoklás az Intézmény által készített vagy felhasznált makrogazdasági előrejelzés mögöttes feltételezéseiről,
- b) strukturált táblázatban összefoglalva az Intézmény által alkalmazott scenáriósúlyok és makrováltozó értékek,
- c) az Intézmény által alkalmazott és az MNB által megküldött előrejelzések összevetése makrogazdasági idősoronként valamennyi forgatókönyvre, az esetleges eltérések rövid közgazdasági indoklása,

- d) az Intézmény által alkalmazott Szenárió súlyokkal súlyozott makroértékek összevetése az MNB által küldött Szenárió súlyokkal súlyozott MNB makroparaméterekkel minden egyes előrejelzési időpontra vonatkozóan.¹⁹
- e) Amennyiben van olyan előrejelzési időpont, mely esetén az Intézmény által alkalmazott egyes makrováltozók Szenárió súlyokkal súlyozott értéke jelentősen (25%) és kedvező irányban eltér az MNB által küldött makroparaméterekkel és Szenárió súlyokkal számított súlyozott értéktől, úgy elvárt annak bemutatása, hogy az MNB előrejelzésektől eltérő makroparaméterek és Szenárió súlyok alkalmazása mekkora hatással bír az értékvesztésre.²⁰

139. Az MNB-től eltérő makroelőrejelzések, illetve Szenárió súlyok alkalmazása esetén az MNB jó gyakorlatnak tartja, ha az Intézmény az éves pénzügyi kimutatások elfogadását megelőzően írásban az MNB felé bejelenti az MNB által küldött makroparaméterektől és Szenárió súlyoktól való eltérés tényét, és mellékelten megküldi az eltérés kapcsán az MNB elvárásának megfelelően elkészített dokumentumokat. Az MNB elvárása alapján amennyiben az MNB makroelőrejelzésekkel és Szenárió súlyokkal számolt értékvesztés összege jelentősen meghaladja az Intézmény saját makroparamétereivel és Szenárió súlyaival számolt értékvesztés összegét, az Intézmény PMA vagy overlay alkalmazása mellett kezeli a különbözetet.

140. Az előző pontban említett dokumentációk, alátámasztások felülvizsgálata legalább évente elvárt, továbbá az említett felülvizsgálatok ismételt elvégzése szükséges minden esetben, amikor olyan esemény történik, ami materiális hatással lehet ezen elemzések kimenetelére.

141. Az MNB jó gyakorlatnak tartja továbbá, ha az eltérő makrogazdasági adatok tényét és portfólió minőségre gyakorolt hatását a könyvvizsgáló a 6100. témaszámú Könyvvizsgálói Különjelentés összeállítása című magyar nemzeti standard (továbbiakban: Standard) alkalmazása során figyelembe veszi, és vizsgálatának eredményét beépíti a Könyvvizsgálói Különjelentésbe, mint az adott évet érintő jelentős jogszabályváltozás és annak pénzügyi kimutatásokra gyakorolt hatása bemutatására vonatkozó előírásnak való megfelelés értékelését.

142. Az MNB az inflációs jelentéssel összhangban készült Szenáriókból kiindulva kockázatokat is megfogalmaz, melyek szintén továbbításra kerülnek az intézmények részére. Az MNB elvárja, hogy az Intézmény legyen felkészült az MNB, valamint a saját maga által megnevezett kockázatokra, illetve indokolja meg, ha az Intézmény álláspontja szerint a portfóliója nem érzékeny az MNB által megnevezett kockázatokra.

¹⁹ Csak azon paraméterek esetén szükséges az összehasonlítás, melyeket az Intézmény maga is alkalmaz az IFRS9 előzetekintő paraméterbecslések során, illetve az összehasonlítást olyan gyakorisággal szükséges elvégezni, amilyen gyakorisággal az MNB küldi az intézményeknek a makroparamétereket.

²⁰ Azon makroparaméterek esetén elvárt, melyeket az Intézmény maga is alkalmaz az IFRS 9 szerinti várható hitelezési veszteség meghatározásában felhasznált makromodellekben.

MELLÉKLETEK

1. számú melléklet: Szempontrendszer az MNB IFRS 9 módszertani kézikönyvben foglalt elvárásoktól eltérő intézményi gyakorlat értékelésére (külön dokumentum: Checklist.docx)
2. számú melléklet: Áttekintő táblázat (külön dokumentum: Attekinto_tablázat.xlsx)²¹
3. számú melléklet: PMA és overlay bevezetésről, illetve kivezetésről szóló információk (külön dokumentum: PMA_overlay_melleklet.xlsx)
4. számú melléklet: IFRS 9 érettség koncepció és MNB elvárások

4. számú melléklet: IFRS 9 érettség koncepció és MNB elvárások

- 1) Az elvárt érettségi szint kategóriánként, (nem O-SII és O-SII) intézményekre eltérő.
- 2) Az MNB elvárja, hogy az idő előrehaladtával az Intézmény egyre magasabb minőségű modelleket alkalmazzon, továbbá, hogy biztosítsa legalább a saját kategóriája tekintetében meghatározott érettséget. Ugyanakkor az MNB jó gyakorlatként értékeli az adott érettségi szinthez kapcsolt elvárások túlteljesítését.
- 3) Ha az Intézmény nem felel meg a tőle elvárt érettségi szintnek, akkor:
 - a) értékvesztés/céltartalék többlettel (PMA vagy overlay vagy konzervatív megközelítés) kompenzálhat, de időben haladnia kell a megfelelő érettség irányába.
 - b) az megállapítást jelent a vizsgálatokban, melyhez bizonyos esetekben bírság is tartozik
- 4) Az Intézmény (méretétől függetlenül) minden esetben indokolhatja, hogy miért nem releváns számára egy adott (érettségi) szempont, ilyen esetekben elvárt az elemzés, objektív alátámasztás.

IFRS 9 érettség elvárások:

Az IFRS 9 standard alapján megfogalmazott alábbi elvárás-lista az MNB saját, felügyeleti eljárásai során alkalmazott értékelési szempontjait mutatja be.

IFRS 9 érettség - intézményi elvárások			
	Szempontok	Nem O-SII elvárások	O-SII elvárások
1	Adatgyűjtés	Minimum elvárt az IFRS 9 bevezetése óta történő megfelelő adatgyűjtés. Az Intézmény törekedjen az IFRS 9-hez kapcsolódó adatszolgáltatás, adattárház kialakítására.	Az IFRS 9 bevezetése előtti időszakból történő adatgyűjtés (visszamenőleges adatgyűjtés) elvárt, ha az hozzájárul az IFRS 9 szerinti ECL magasabb minőségben történő meghatározásához, és az aránytalanul magas költség vagy erőfeszítés nélkül elvégezhető.
2	Adatminőség	Az Intézménynek csak néhány szegmens/paraméter tekintetében nincs megfelelő minőségű adata, de törekszik az adatminőség javítására, az adatminőségből eredő bizonytalanságot kezeli.	Megfelelő adatminőség, adatok megfelelő ismerete, konzisztens felhasználása.

²¹ Portfólió szintű kimutatás értékvesztésképzésénél alkalmazott szegmensenként a vizsgált időpontra, és az azt egy évvel megelőző időpontra (referencia dátumok) vonatkozóan.

3	Szaktudás	Megfelelő intézményi szaktudás hiányában elfogadható, ha akár az anyabank, vagy a külső tanácsadó kézben tartja a folyamatokat, garantálja a megfelelő működést.	Megfelelő intézményi szaktudás és szakértői létszám rendelkezésre állása a teljes IFRS 9 keretrendszer megértéséhez, üzemeltetéséhez (akár saját, akár külsős fejlesztésű modellek esetén).
4	IFRS 9 keretrendszer szofisztikáltsága	Minden Intézmény a saját érettségi szintjének megfelelően szofisztikált módszertant alkalmaz.	
5	SICR (kvantitatív)	Makrokorrigált éves PD változás, vagy PiT szemléletben történő rating romlás figyelése. Amennyiben az Intézmény nem tudja megvalósítani a makrokorrigált PD-eket, akkor mindenképp kompenzálni kell további, meghatározott számosságú, jól működő kvalitatív SICR triggerrel.	Az intézményi mérethez, illetve a portfólióhoz igazodó, megfelelő SICR azonosítás, amely alapesetben magában foglalja a makrokorrigált lifetime PD változás figyelését.
6	Modellezett paraméterek átfogó értékelése	Az Intézmény rendelkezik valamennyi IFRS 9 szempontból releváns paraméterrel (PD, CPD, LGD, EaD vagy CCF).	Az Intézmény rendelkezik valamennyi IFRS 9 szempontból releváns paraméterrel (PD, CPD, LGD, EaD vagy CCF). Megfelelő a modellezett paraméterek granularitási szintje (lényeges szegmensek nem kerülnek összevonásra, ha van elég adata az Intézménynek).
7	PD, lifetime PD	Amennyiben az Intézmény nem tud minősítő rendszert építeni (működés jellegénél fogva), elfogadott a DPD alapú migrációs mátrixok alkalmazása a lifetime PD meghatározása során.	Középtávon elvárt az ügyfélminősítésen alapuló PD és lifetime PD alkalmazása.
8	LGD	Valamennyi LGD komponens megfelelő módszertan alapján kerül meghatározásra.	
9	EaD	Amennyiben a cash flow ismert, cash flow alapú modellek alkalmazása elvárt a jövőbeni kitettségek meghatározására. Amennyiben a cash flow ismert, de ezen információ az IFRS 9 keretrendszeren belül nem áll rendelkezésre (pl. az alaprendszerből fejlesztés nélkül nem kinyerhető), akkor az MNB a CF, és arra alapozva az EaD egy megfelelő közelítését is elfogadja. Amennyiben a cash flow nem ismert, úgy az EaD direkt becslése vagy a CCF paraméter kimérése elvárt. Amennyiben a CF nem ismert és az EaD értéket vagy CCF paramétert az Intézmény nem tudja becsülni, úgy az MNB elfogadja a tőkeszámításhoz alkalmazott CCF paraméter alkalmazását.	Amennyiben a cash flow ismert, cash flowra alapozott EaD alkalmazása elvárt az ECL meghatározásához. Amennyiben a cash flow nem ismert, úgy az EaD direkt becslése vagy a CCF paraméter kimérése elvárt. Amennyiben a jövőbeli cash flow lefutások bár a termék jellegéből adódóan ismertek lehetnének, azok ügyletszinten input adatként az IFRS 9 keretrendszeren belül nem állnak rendelkezésre, úgy az Intézmény roadmap-et készít annak bemutatására, hogy a jövőben hogyan fogja megvalósítani az ügyletszintű cash flow-k felhasználását.

10	Effektív kamatláb	Amennyiben az Intézménynek az effektív kamatláb nem áll rendelkezésére, úgy az effektív kamatlábat megfelelően közelítő diszkontrátát, vagy kamatlábat alkalmaz. Az Intézmény elemzéssel támasztja alá, hogy az alkalmazott diszkontráta, vagy kamatláb az effektív kamatláb alkalmazásához hasonló eredményre vezet.	A jelentős szegmensekben valamennyi ügylet esetén az ügyleti effektív kamatláb kerül felhasználásra.
11	Paraméterek előrettekintő korrekciója	A PD paraméter előrettekintő korrekciójára vonatkozóan az Intézmény rendelkezik statisztikai, ökonometria alapú modellel, ami a belső rendelkezésre álló idősoros default ráta, vagy annak hiányában (adott szegmens low default jellegéből adódóan) külső, de ugyanakkor az Intézményre reprezentatív alakított adatokra épül. A modell eredményei, paraméterei közgazdaságilag helyesek, a paraméterek alkalmazása konzisztens. LGD paraméter esetén is elvart a paraméterek előrettekintő korrekciója, azonban ha nem képes az Intézmény statisztikai összefüggések kimérésére, prudens szakértői korrekció is elfogadható. EaD tekintetében amennyiben az Intézmény bemutatja, hogy nincs hatása az előrettekintő információknak, nem szükséges korrekció alkalmazása.	PD és LGD paraméterre egyaránt alkalmaz az Intézmény statisztikai, ökonometria alapú modellekkel alátámasztott előrettekintő korrekciót, az eredmények konzisztens módon kerülnek alkalmazása. EaD tekintetében amennyiben az Intézmény bemutatja, hogy nincs hatása az előrettekintő információknak, nem szükséges korrekció alkalmazása. Az eltérő szcenáriók a paraméterek eltérő korrekciói mellett hatnak a stage besorolásokra is, tehát adverse szcenárió esetén magasabb a Stage 2 arány, mint alappálya, vagy kedvező szcenárió esetén. Szcenáriók alkalmazása a Stage 3-ba sorolt ügyletek esetén is.
12	Szcenáriók alkalmazása	Legalább 3 szcenárió (kedvező, kedvezőtlen, alappálya) alkalmazása. Nagyobb intézmény esetében a saját baseline makropályák megfogalmazása és alternatív forgatókönyvek kidolgozása kedvező és kedvezőtlen esetekre. Az Intézmény minden esetben vizsgálja az MNB pályáktól való eltérést, kedvezőtlen pályánál figyelembe veszi az MNB által megküldött kockázatokat is. Rövid elemzés megküldése az MNB-nek, mely alátámasztja, hogy a saját maga által készített előrejelzés és súlyok alkalmazása nem ad jelentősen és szisztematikusan alacsonyabb becslést, mint az MNB által megküldött paraméterek. Az elemzést olyan gyakorisággal szükséges elkészíteni, amilyen gyakorisággal az MNB megküldi az Intézményeknek a makroinformációkat és szcenárió súlyokat. Kis Intézmény esetében: az MNB által megküldött makropályák és súlyok alkalmazása.	
13	Szcenáriók súlyozása	MNB által negyedévente küldött szcenárió súlyok alkalmazása jelen kézikönyvben foglaltaknak megfelelően.	Saját módszertan a szcenárió súlyok meghatározására, figyelembevve az MNB jelen kézikönyvében és további iránymutatásaiban megfogalmazott elvárásokat.

14	Szenáriók menti ECL	Elfogadható a paraméterek súlyozásával kalkulált ECL, amennyiben az nem jelentősen alacsonyabb, mint a szenáriók menti ECL-ek súlyozásából adódó érték, és ezt különböző gazdasági pályákra épülő elemzéssel támasztja alá (azaz nem csak egy adott időpontra mutatja be az Intézmény), vagy a különbséget az Intézmény PMA vagy overlay keretében megképzí.	Szenáriók menti ECL összegek meghatározása és annak összesúlyozása (vagy ezzel ekvivalens módszertan alkalmazása, például ha downturn paraméterei vannak az Intézménynek egy immateriális portfólión, akkor elegendő lehet csak a PD súlyozása).
15	Modellek validációja	Legalább a validáló személyét tekintve független anyabanki, vagy külső validáció.	Magas színvonalú, független modellvalidáció, belső/külső/anyabanki validáció.
16	Visszamérés	A paraméterek és az értékvesztés/céltartalék tömeg visszamérése is megvalósul.	